UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Quomodo & quando iudex sententiam proferre debet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

ADDITIO.

a ¶ Ut perfectius. Uide ad legem iſtam, que habentur per docto
res ⁊ Barto. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi. ff. de oper. noui. nũciat.
⁊ in l. non ſolum §. morte. eodem titu lo. Et hanc legem limita per
gloſſ. ſing. ⁊ ibi Bartol. in l. cum heredi. ff. ad Trebellia. ⁊ Bald.
⁊ Angel. hic, in princip.

LEX III.

5 ☞ Faciens aliquem citari generaliter, hoc modo vt veniat ei re-
ſponſurus de iure non interrumpit preſcriptionem.

1 **Si ex multis.** Hec eſt ſing. lex. † Citatio fa-
cta, ſeu libellus, ſup vna ſum-
ma, vel ſuper obligatione, non expreſſa cauſa, vel ſumma,
ſufficit ad interrumpendum omnem preſcriptionem, que ſub il-
a lius petitionis generalitate[a] poteſt cõprehẽdi. h. d. notabilis, ⁊ ſin-
2 gularis lex. Not. q᷑ procedit † libellus ſi exprimatur quantitas, li
cet non exprimatur cauſa. Secundo not. procedere libellum, lli-
b cet nõ exprimatur quãtitas[b] neque cauſa, ſi tamen ſimpliciter di-
3 cam aduerſariũ mihi obnoxium. Tertio not. † q᷑ qui in perſona-
li libellũ generaliter producit, videtur omne ius ſuũ in iudicio de
duxiſſe. Hodie multũ clare eſt declaratum per tex. c. abbate ſane.
4 de re iud. libr. vj. Ulti. no. † q᷑ generalis petitio ſufficit ad inter-
rumpendum preſcriptionẽ in omnibus, que ſub illa generalitate
c comprehenduntur. Oppo. q᷑ talis libellus incertus[c] non debet
admitti, q᷑ per eum non redditur certus aduerſarius, an velit ce
dere, vel concedere. Sol. Fateor quod non debet procedere, do-
nec declaretur, tamen quantũ ad interrumpendã preſcriptionẽ
d ſufficit, vt hac lege. Querit gl.[d] quid ſi quãtitates eſſent diuerſe,
vt puta, ex vna cauſa decẽ, ex alia xx. ⁊ ex alia xxx. ⁊c. tũc dic vt in
5 gl. ¶ Quero. † pone aliquis fecit aliquẽ citari gñraliter vt vẽiret
ei reſponſurus de iure, vtrum ſufficiat hoc ad interrumpendam
preſcriptionem. Puto q᷑ non, quia neceſſe eſt quod dicat quãti-
tatem ſibi debitam, vel eũ dicat ſibi obligatum. Unde de hoc ſal-
tem debet eſſe certus reus, vtrũ agatur perſonali, vel in rem, vel
vtrum agatur de quantitate, vel de ſpecie, vt ex hac l. colligitur.

ADDITIO.

a ¶ Generalitate. Adde tamen, q᷑ non procedit libellus genera
lis productus corã aliquo, cui attributa eſt iuriſdictio, in certo ⁊
determinato caſu, q᷑ non procedit libellus coram eo productus,
niſi in eo fiat ſpecificata mẽtio de illa qualitate iuriſdictionis. Et
ita conſuluit Ange. in conſilio, data eſt ſentẽtia ⁊ tenet Joã. An.
in cap. cum ſit generale. de foro cõpe. ⁊ dixit Bal. in l. edita. ⁊ li-
bellus generalis cõcludit iudici, dũmodo probationes ſint ſpeci
fice. Et adde ĩ materia que dixi ff. de rei vẽdicatio. l. j. §. armenta.
⁊ etiam executio inſtrumẽti generaliter petita valet, vt hic ſecun-
dum Bal. in l. age cũ Geminiano. ſupra, de tranſactio. ⁊ quod di
citur libellum defectiuũ nõ procedere vbi opponatur, intellige,
lite non conteſt. ſecundũ Bal. in l. exceptionem. ſ. de probationi-
bus. Et iſta lex nõ procedit in criminalibus. ſecundum Bal. in l.
j. de confeſ. ⁊ vide not. per Jac. de Belui. in diſputatione, quã po-
nit in l. fin. j. de requi. reis. ⁊ hac l. no. in l. edita. circa princi. ſ. de
edend. ⁊ habetur in capit. ij. de lib. ob. Uide Bald. in l. per hanc.
C. de tẽporibus appellationũ. l. cum quidam. vbi eſt, poſt eum. de
fideicom. lib. Sʒ quid ſi libellus eſt incertus, per relationẽ ad a-
liud vt puta, petijt q᷑ ſibi debetur ex teſtamento, an debeat ad-
mitti. Paulus de Caſt. q᷑ non, ſi eſt oppoſitum. Ita dicit ipſe in
l. v. §. ſi iudex. ff. de re iud. Sed q᷑ ſi dico, peto omnes res meas,
quas poſſides, vide Bar. in l. rei appellatione. ff. de verbo. ſignifi-
ca. ⁊ Paulũ de Caſtr. in dicto §. ſi iudex. vbi dicit illud, q᷑ libel-
lus incert⁹ non valet, ſi opponatur, eſt verũ in re principaliter pe
tita, ſecus in acceſſorijs, vt puta, peto domũ cum maſſaritijs, vel
fundum cum fructibus. Allegat Bar. in l. iij. §. armamẽta. de rei
vendi. ⁊ ibi per eum. ⁊ vide Cyn. ⁊ Bal. C. de ſecũ. nup. l. j. ſeu au-
then. ibi poſita. ⁊ ibi querunt, nũquid procedit libellus, peto ca-
ſtrum cũ ſuis pertinentijs. Itẽ valet iſte libellus, dico te eſſe meũ
conſanguineum. licet non exprimã gradum cõſanguinitatis. Eſt
tex. in cap. ſeries. de teſta. dicit tamen Specu. in tit. de lib. cõcep.
§. fina. ver. caueat. q᷑ ſi quis opponit non eſſe procedendum in
cauſa, quia libellus eſt obſcurus, quod tunc iudex debet libellũ
reijcere. Probatur in capi. fin. de lib. ob. Et iſtud ibi voluit Ant.
de Butri. ſecus ſi petitur declarari, quia tunc poteſt ſuper tali li
bello procedi, ⁊ eſt declarandus, ⁊ ita intelligit ipſe. Et vtrum li-
bellus incertus procedat, quando incertitudo pendet a tertio,
vide in l. vbi autem non apparet. §. an illud. de verb. obliga. Ad
primum dictũ vide Alex. in l. j. ff. de edend. An iudex officio ſuo
poſſit petere ſibi declarari, vide poſt Bar. in l. iiij. §. hoc autem. ff.
de damno infecto. Et hanc limita non habere locum in criminali
bus, nam ⁊ ſi non opponatur, non valet. l. libellorũ. in prin. iũcto
ver. q᷑ ſi libelli. ⁊ ibi Bar. ff. de accu. ⁊ Alexand. in l. j. ff. de eden.
Item valet reſcriptũ incertum, in nomine rei, vt voluit Jo. And.
in addi. Specu. in tit. de cita. §. j. verſicu. quid ſi ego. Et in citato-
rio debet poſt exprimi. vide Moder. in ca. cõſuluit. de offic. dele
ga. ⁊ iſtũ tex. qui loquitur in actione generali. q᷑ nõ procedat ad
exceptionẽ, vide Bar. in l. j. §. Labeo. ff. de flu. Adde de libello ge
nerali Bald. conſi. liiij. iiij. volumi. De incerta ratione rei, ⁊ quan
titatis, ⁊ quando a iudice ſit lacerandus, vide etiam Bald. conſ.
cxj. j. volumine.
b P. PAV. P. ¶ Exprimatur quantitas. Extende iſtã regu. quod
procedit libellus incertus parte non opponente, vt procedat etiã
ſi libellus non excludatur de iure cõmuni vel municipali, ſed ſo-
lum aliquo iure ſpeciali. Ita Pan. in cap. ex parte. v. extra de fo-
ro competenti. Itẽ duos caſus in quib. non procedit libellus ge-
neralis, etiam parte non opponente. vide per Alex. cõſ. ccccxxj.
an autem in executiuis, ⁊ in quib⁹ proceditur ſine figura iudi-
cij procedat libellus incertus ſeu petitio ſeu preceptũ. vide omni
no que habes addita in Bertachi. verſi. clauſula reſcriptorum. ⁊
in verſicu. ſine figura iudicij. vbi multa habes Item multos ca-
ſus in quibus procedit libellus generalis, ⁊ de regu. huius l. vi-
de Jaſ. in l. j. in prin. ff. de edẽd. Item quod poſſit iudex etiã parte
non petente cogere actorem declarare libellum ſuum, ⁊ ſimiliter
reum declarare exceptiones, vide Jaſo. in l. age. in iiij. not. C. de
tranſactio. Item quod ſi opponatur partem non poſſe ſequi ſen-
tentiam ſuam, licet declararetur, ſecus ſi petatur declarari. vide
Socin. in l. edita. ⁊ Jaſo. ibi in ij. not. vide ad reg. etiam prohibi-
tione Dec. in cap. Dilecte. de iudic. vide late Felin. in cap. ij. de
libel. obla. vbi etiam quid in criminalibus.
c ¶ Incertus. An libellus incertus procedat, vide Bar. in l. edi-
ta, ſupra, de edend. ⁊ ibi Bar. in primo. genere cumulationis, vi
de Bar. ⁊ ibi gloſſ. in l. j. in princi. de oper. noui. nuncia.
d ¶ Querit glo. An autem libellus ſit nullus, licet generalis, vide
gl. not. ibi debebit. in l. ſi rem. ff. de rei vendica. ⁊ ibi hoc tenet Ja-
cob. Butri. videlicet quod ſit nullus. ⁊ ibi vide Angel. ⁊ reſpõd.
huic legi, q᷑ hic loquitur de libello captatorio, ad interrumpen-
dam preſcri. ſed cõtra. eſt verum quod tenet Specu. in tit. de iu-
riſd. omniũ iudicũ. §. de ſeruitu. verſi. quid ſi libellus eſt de elect.
⁊ in cap. de ordi. cog. Inn. in c. j. de libel. oblatione. Andr. Barb.

Quomodo & quando iudex ſententiam pro-
ferre debeat. Rubr. XLIII.

¶ Hec rubrica continuatur per gl. vel aliter. Quedam ſunt ſolẽ
nitates, que precedunt ſententiam, quedam requiruntur in ipſo
actu ſententie, quedam ſequuntur poſt ſententiam. De primo lo
quitur iſte tit. De ſecundo. j. titu. proxi. De tertio infra de exce-
ptio. rei iudicate.

LEX I.

1 ☞ Negatio propoſita ſigno vniuerſali facit equipollere cõtradi-
ctorio ſuo. ⁊ nu. 2.
3 Iudex an ⁊ quando cogatur pronunciare contra abſentẽ, ⁊ nu-
me. 5. ⁊ 6.
4 Subſcriptio principis probat quando redacta eſt in corpore iu-
ris, alias ſecus.
5 Iudex male iudicans facit litem ſuam.
7 Uerbum ſolere, in quot vicibus verificetur, ⁊ an inducat neceſſi-
tatem. ⁊ nu. 8.

a **Non ſemper.** [a] † Quicquid iudicis poteſtati
committit, neceſſitati non vi-
citur. h. d. vel aliter. Uerbũ ſolere in his, que habent ratio
nem difformem, non inducit neceſſitatem. h. d. Diuide, q᷑ primo
ponit ſolutionem queſtionis tacite intellecte. Secũdo ponit vnde
oriebatur dubiũ queſtionis. Tertio ei reſpondet vel illud ſoluit.
Secunda ibi propter ſubſcriptionem. Tertia ibi id enim. ¶ No.
q᷑ dixi in ſummario. concor. l. quicquid. ff. de iudi. Secũdo not. q᷑
b verbum, ſolere, non importat neceſſitatẽ. ¶ Tertio no. q᷑ dicit
2 non ſemper, coniuncto cum gl. † q᷑ negatio prepoſita ſigno vni-
uerſali, facit equipollere contradictorio ſuo. Simile habes in l. le-
gitimos. §. an ergo. ff. de leg. tuto. ⁊ l. in bello. §. j. de ca. ⁊ poſtli. re-
3 uer. Uenio ad contraria, ⁊ oppo. † q᷑ iudex cogatur pronunciare
contra abſentẽ, vt ſ. de iud. l. properãdũ. §. ſin autẽ ex geſtis.
Dicit glo. hec lex poteſt intelligi in reo abſente, ⁊ tunc illud di-
citur ſemper, ponit caſualiter, ſed temporaliter. q. d. aliquo caſu
cogetur, puta ſi contra reum abſentem liquet de cã. ſecus ſi non
liquet, vt hic, ⁊ l. contraria. Poteſt etiam intelligi in actore abſen-
te, ⁊ tunc non ſemper ponitur caſualiter, vel temporaliter. Caſua
liter eo modo quo ſ. compellitur enim quando de cã liquet cõtra
abſentẽ, ⁊ ſecus ſi nõ liquet. Temporaliter. q᷑ compellitur ſolum
iuxta finem triẽnij, ⁊ non ante, vt l. properandũ. §. j. ſ. de iud. ⁊ ibi
not. Opp. de l. abſentem. ff. de pe. Sol. glo. hic loquitur in ciuilib. ibi
in criminalibus, in quib. diſtinguit, an pena ſit maior relegatiõe,
vel j.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

vel j.vt ibi,⁊ l.ſeruum quoque.§.publice.ff.de procura. Oppo.
4 tertio† ⁊ videtur qđ ſubſcriptio principis nō probet, vt ſ.de le.ij.
⁊ iij.So.Hic loqtur qñ redacta eſt ſubſcriptio in corpore iuris
quia tūc probat.alias ſecus.Extra gl.recitabat domi.Jac.Bu.
gloſ.l.ſepe.de officio preſid.ſed eā omitto. ¶Venio ad quedam
c alia[c] dicit̃ hic† ꝙ iudex quādoque cōpellitur iudicare quero per
5 quem compellitur iudicare.Reſpond.quedā eſt cōpulſio proprie
verecundie.eſt enim ſibi verecundia ſi nō facit qđ debet,⁊ de hoc
loquitur l.Quint⁹ ff.mādat.⁊ l.pecunie.ff.de aliment.⁊ cibar.le-
ga.Quedam eſt compulſio vera.que afficit perſonam, ⁊ ſic dico
quod cōpellitur per ſuperiorem,impoſita pena,ſi neglexerit.De
hoc habetis rubri.ſpecialem, vt diffe.iudices.§.primo in princi-
d pio.Quedā eſt alia compulſio cauſatiua,[d] ſi enim iudex non iudi-
6 cat,tenetur parti ad intereſſe.†Non dico qđ faciat litē ſuā, quia
illud habet locū in iudice male iudicante,nō negligente.Item lo
quitur Inſtitut.de obligationib. que ex quaſi delictis naſcūtur.
in princ.⁊ l.ex maleficijs.§.ſi iudex.de actionib.⁊ obligation.⁊ de
varijs,⁊ extraor.cog.l.vlti.⁊ de iud.l.ſi filius. Sed cōtra negligē
tem prodita ſunt remedia in caſibus ſpecialib.vt videbitis vnum
in l.mācipia.de ſer.fugi.alia in l.ſi quando.ſupra de teſt.⁊ l.ppe-
randum.§.ſin autē vtraque.ſ.de iudic.de magiſtrati.conue.⁊ per
7 totum tit.de dam.infe.l.iiij.§.in cū. ¶†Quero†ſcđo, dicitur hic
e ſolere.quot vicibus inducatur iſtud ſolere[e], nunquā fui bene cla
rus de iſto verbo conſuetū eſt,vel vſitatū eſt determinatum in l.
de quibus.ff.de legib.⁊ infra.que ſit longa cōſuetudo.Sed iſtud
ſolitum eſt,vel ſolere, eſt nomē vniuerſale, qđ verificatur ex vno
f actu tantum Tex.eſt in l.Mela[f].§.j.de ali.⁊ cib.lega. quod tene-
8 menti.¶Quero,⁊ reuoco in dubium† vtrū verbū, ſolere, prola
g tum a lege inducat neceſſitatem,[g] vel non,breuiter quādoque ver
bum ſolet,ſi induceret neceſſitatem a lege incideremus in contra
rietatē.⁊ tunc exponitur ſolet,id eſt poteſt, vt l.poſt.edictū.ff. de
iudi.Si vero in contrarietatem non incideremus,⁊ tūc aut illud
cui adijcitur,habet rationē vniformem in quolibet ſui caſu. ⁊ in-
ducit neceſſitatem,vt not.ff.de ali.⁊ ciba.lega.l.j. ⁊ ne quid in lo-
co public.l.ij.§.merito. Si vero habet difformē tunc exponitur,
ſolet,id eſt poteſt.Hic eſt caſus hic.nā in quolibet caſu abſentie,
non eſt eadem ratio,vt ex predictis apparet.

ADDITIO.

a ¶Non ſemper.Vide cum Bar. in l.qđ iuſſit.de re iudica. vnum
dixit ſingulariter bal.in l. Gallus.in prin.de libe.⁊ poſthu.⁊ ibi
l.vel ſtatutum procedit dando formam, vel regulam que impor-
tat neceſſitatem per illū tex.vnde facit ad ſtatuta diſponentia,qđ
poteſtas poſſit inquirere de maleficijs,ꝙ tenetur hic facere,alias
puniatur,quod non videtur verum,vt l.non quicquid.ff.de iudi.
⁊ ibi expreſſe Ange.videtur tenere contrarium, non obſt. text.
quia ibi non inducitur per illum tex.ſed per alias leges.
P.PAV.P.¶Non ſemper. Iſta lex vnum dicit ſingulariter, ſed
contrarium dicit Bart.in conſ.vij.incip.viſo cōpromiſſo. ⁊ refert
Bal.dicere contrarium,⁊ ita ipſe tenet,⁊ vide ibi in ſubſcriptio-
ne fulg.vbi vult vnum ſingulare pro limitatione in l.non quicqd.
⁊ in hac l.quod quando aliquid committitur poteſtati iudicis.
vel arbitri qui alias tenebatur facere,illa verba inducunt,vt in-
telligatur remiſſa neceſſitas,alias talia verba nihil operarentur
vide ibi per eum,vide etiam eundem com.in conſi. lxviij. incip.in
preſenti queſt.ante fin.vbi ſing.vult,allegando etiam Bal.in di-
cta l. Gallus.quod quādo iudex ex poteſtate ſibi attributa a le-
ge vel a principe non arctatur,tamen negari non poteſt ipſum er
rare ſi mentē ſtatuti diligenter non obſeruaret, ſuppoſita enim
poteſtate,ſequitur neceſſitas dicendi. ⁊c.vt ibi per eum not. ⁊ vi-
de eundem conſi. clxviij. incip. venerabilis vir. in ij. dub. vbi
allegat etiā Bald.d.l.Gallus.quia quādo lex vel ſtatutum ali-
quid inducit pro forma inducitur etiam neceſſitas.ſi vtatur ver.
poſt tamen.poſtea arguit in contrarium in illo caſu vide p eum.
Item qđ verbum poſt relatum ad iudicem importat neceſſita-
tem,vide Iaſ.in l.ad egregias.ff.de iureiu. ⁊ per eundem.l. Gal-
lus.in prin.de lib.⁊ poſthu.vbi etiam quid in alia materia.
b ¶Quod dicit. Adde Bal.in l.ſi neceſſarias. §.ſi annua. de pi-
gnorat.actio.
c ¶Quedam alia Vide Bar.in l.j.in prin.ff.de iuriſ.om.iud.Poſ
ſet etiam compelli iudex propter finem inſtantie ferre ſentētiā,ſe
cundū bar.in extrauagan. ad reprimēdam. in verbo procedatur
allegat hic not. Facit quod habetur in l. ſeius, ⁊ augeri⁹.ad l.le
gem Fal.⁊ quod ibi dixi ⁊ ad quod ſ.dixi adde Bal.in l.quid er
go.§.pena grauior.ff.de infamibus.⁊ vide Bal.hic ⁊ in authen.
et qui.de temp.appel.
d ¶Compulſio cauſatiua.Vide Bal.in l.manci.ſ.de ſer.fu. ⁊ in l.
ſi.ff.de va.⁊ extraor.cogn.⁊ ibi dixi in l.quod iuſſu. ſ.de re iudic.
vide Joan.And.in additio.Spe.in tit.de diſpu.⁊ alleg.§.fin.⁊ vi
de Bal.in cap.j.§.iudices.de pace iura.firman.⁊ hic.⁊ in l.man-
cipia.C.de ſer.fugi.⁊ vide bar.in l.ſi.ſ. de magiſt. conue.⁊ bar.ff.
de fal.l.Paul.⁊ Bald.in l.iubemus.ſ.de teſta.⁊ in l.qui accuſare.
de eden.⁊ Inn.in cap.ſuper eo.quod met.cau.
e ¶Solere. Et dicit Cy.in l.ij.ſ.de reb. cred.quod ſi quis bis,vel
ter blaſphemauit,non dicitur cōſuetudinarie blaſphemare.Fa-
cit quod habetur in l.capitalium.§.famoſos.ff.de penis.
f POMA.¶Mela.Vide ibi per Alexand.in apoſtil.quod etiam
addidi ibi.
g Neceſſitatem.Adde ea que not.Bar.in l.creditores.j.de pign.in
repe. Vide Bald. in cap.j.de milite vaſ. qui contu.eſt.vbi dicit,
non habere locum in feudis .An.Barba.

LEX II.

1 ☞Monitio facta a iudice habet vim peremptorij licet nō expri
matur.nume.5.
4 Quando fiunt tres citationes,que habent vim peremptorij non
eſt neceſſe quod in vltima dicatur, ⁊ peremptorie.
5 Monitus a iudice ſi non venit, eſt vere contumax, nec auditur
appellans.
6 Dilationes que dicantur peremptorie.
7 Una citatio tantum, non habet vim peremptorij, niſi dicatur, ⁊
peremptorie,vel equipollens.
8 Peremptorium debet dari ad petitionem partis.

1 Ceſſante.†Valet ſentētia, licet perēptoriū
nō precedat, ſi, tamen p̄cedat alia
monitio,tantumdē impor tās hoc dicit hec lex ſecū-
dum cōmunem lect.¶In glo.noſtra legitur iſta lex
quatuor modis. Primo ſecundū vltimā lec.que eſt
veriſſima,nec ſcio eā alibi ⁊ qđ dicit admoniti,ſcilicet a iudice,ſe-
2 cundū vltimam lecturā magis not. ¶†Not.qđ monitio[a] facta a
a iudice habet vim peremptorij,licet nō exprimatur.Facit optime
extra de offi.deleg.cap.conſuluit. ¶Venio ad apparatum.opp.
3 †ſententia nō valet niſi precedat peremptorium,vt.ff.de iudic.l.
ad perēptorium. cū l.ſeq.hic dicitur cōtrarium,quare male.Hu
ius timore ſunt hic in gl.quatuor lect. Una qđ nō preceſſit per-
emptorium,per edictū poſitum in albo, ſed fuit ei citatio perem-
ptoria miſſa per nūcium.Iſta eſt bona ſolutio. ¶Secūda quod
4 non fuit per edictum peremptorium,†ſed fuerunt facte tres mo-
nitiones que habent vim peremptorij,⁊ iſta eſt bona.Ex quo ha
bes qđ quādo fiunt tres citationes,nō eſt neceſſe qđ in vltima di
catur,⁊ peremptorie.Tertia,qđ non fuit propoſitum perempto
rium,hoc eſt tres citationes,vna poſt aliam,ſ3 vna pro omnib⁹,
⁊ iſta etiam eſt bona,vt ff.de iudi.l.nonnunquā. ¶Quarta,⁊ vlti
ma eſt illa,quam poſui,qđ non preceſſit peremptorium p modū
5 peremptorij,vel citationis.†S3 monitus fuit a iudice,qđ habet
vim peremptorij.Et dicit gl.qđ eſt,ſi non venit,eſt vere cōtumax,
nec auditur appellās,vt ff.ex quibus cau.in poſſeſſionē ea.l.Ful-
cinius.§.ſi.vide gl.¶Duo not.ex iſta lege.vnum ꝙ in monitione
que fit a iudice nō eſt neceſſe qđ in actis deſcribatur,⁊ perempto
rie.¶Op.ꝙ etiā pemptoriū non requirat̃,vt l.ſi.ff.de fer.Solut.
6 ¶†Quedā ſunt dilationes,que dant̃ ad probandū, ⁊ ibi omnis
b dilatio eſt peremptoria[b],vt l.ꝯtra,etiam ſi nō dicatur.Quedā eſt
dilatio que dat̃ ad allegandū,⁊ iſta nō eſt pemptoria niſi dicat̃,vt
ſ.de iud.auth.iubemus.Quedā eſt dilatio expectatoria ad veniē
dum,⁊ hic aduerte,ſi quidē iſta dilatio datur a iudice,ſemp intel
ligitur peremptoria,etiam ſi non dicatur,vt hic ſm vlti.lectu.Si
vero datur per nuncium,per epiſtolam vel per edictum, tunc ſi
quidem ſunt tres monitiones,⁊ habent vim pemptorij,etiam ſi
7 non dicatur,vt j.co.l.tres.⁊ hoc ſm vnam lect.†Si vero precedit
vna citatio tantū,non h3 vim peremptorij,niſi dicatur,⁊ perem
c ptorie,vel equipollens,[c] vt hic in iſta gl.⁊ ff.de iudi.l.ad pempto-
rium,cum l.ſeq.Equipollens aūt dictio eſt,vt ſi dicat iudex, cito
te hac vna citatione pro omnibus,vt l.nōnunquā.ff.de iud.⁊ hoc
ſm vnam lec.vel ſi iudex dicit in citatione.Alias procedam con-
tra ad ſententiam vel ſimilia verba,ex quibus pars certificat̃ qđ
iudex non expectabit eum,vt probatur ex tex.in l.ad perempto-
rium.cum l.ſeq.Sis ergo cautus.qđ in citationibus apponatur
8 peremptorie,quando expedit.†Item aduerte ⁊ non obliuiſcaris,
qđ iſtud peremptorium detur ad petitionem partis alias nō va
d let,vt probat tex.in d.l.ad peremptorium,⁊ ideo mementote,qđ
ſcribatur,talis iudex ad petitionem talis.

ADDITIO.

a ¶Monitio.De monitione iudicis, que habet vim pemptorij,
qđ not.vide etiam quod notatur in cap.ſi poſt preſtitum.de con-
feſſis.⁊ de iſto etiam eſt glo.communiter approbata in ca.conſu-
luit.de officio delegat.l3 non allegat iſtum textum.idem dicit hic
Bal.eſſe,ſi nuncius citat partem preſente iudice apud acta man
dato ipſius iudicis ipſa parte citata preſente , ꝙ h3 vim perem-
ptorij,ſm id ꝙ not.in d.c.cōſuluit.in l.ſi procurator.ff.de verbo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ob.⁊ qđ ibi not.⁊ adde qđ ibi not. Bald. in cap. j. de mil. vaſ. qui
cõtu. eſt ſuper. ver. terminat, ⁊ dicit Inn. in c. tua nos. de coh. cle.
⁊ mul. qđ monitio iudicis, qua monet, qđ ſatiſfaciat, nõ habetur
pro citatione. Dic vt ibi per eũ late, ⁊ not. qđ non ſolum iudex po
terit citare, ſed etiam notarius ſecundum Bald. ⁊ Ange. in l. vt
perfectus, de anna. exceptio. Bart. in l. ſi finita. §. Julianus. ff. de
dam. infec. Adde quod citatio peremptoria requiritur in trib.
caſibus, vel quatuor ſecundũ Paul. de Caſtr. cum peruenitur ad
diffinitiuam. l. perẽptorium. ff. de iudi. Item cum ad interlocuto-
riam ab obſeruatione iudicij, vt l. properandũ. §. ⁊ ſi quidem. ſ. de
iudi. Item cum ad miſſionẽ ex primo, vel ſecũdo decreto, vt l. pre-
ſenti. ſ. de his qui ad eccle. cõfug. in alijs antẽ actib. non requiri-
tur peremptoriũ, immo vnica citatio ſufficit, vt in dilatione data
ad probandũ, ⁊ alios actus. Ita Imo. in ca. ad petitionẽ. de ac-
cu. Item adde ſecundũ Paul. quod Bal. dicit in proceſſu qui fit
coram Principe nõ eſt neceſſaria citatio, qđ Sali. reprobat. Ad-
de qđ melius locutus eſt ipſe Bal. conſ. cclvj. j. vol. Et de virtute
peremptorij, ⁊ quomodo differat ab edicto, vide Old. conſ. iij.
b ¶ Peremptoria. Utrũ omnis dilatio ſit peremptoria, adde bar.
⁊ ibi eſt tex. in l. j. ſ. de dilatio. ⁊ quod dixi poſt Lud. in l. ſi finita.
§. Julianus. in addi.
c ¶ Uel equipollens. Sed quid ſi dicat, alias procedemus quan-
tum de iure poterimus, an habeat vim peremptorij. vide Bald.
in rub. ſ. commina. vel epiſtolas. Et in ſimili adde bal. in l. non
ignoſcat. in fi. ſ. de fru. ⁊ lit. expen.
d ¶ Non valet. Not. bar. in l. Julianus. in prin. ſui. ⁊ ſequit᷑ Petr.
de Anc. in c. j. de foro cõpe. ⁊ vide bar. in auth. qui ſemel. j. eod. in
princ. ¶ Pro ſaluãdo Bar. in hac l. ab eo. ⁊ in quo videatur con
trariari, vide concor. poſitam ad l. cum quis. C. de iur. ⁊ fac. igno.

LEX III.

3 ☞ Abſens, contra quem fuit pronunciatum, quãdo reſtituatur
ad appellandum, ⁊ quando ad totam cauſam.
4 An ex ſententia condemnatoria oriatur obligatio naturalis.
5 Qui non appellat, ficte conſentit.

A B eo. Hec lex eſt aliquantulũ difficilis. Nõ po-
teſt infirmari ſentẽtia ab eo q cõgruo tẽ-
1 pore nõ cõqueritur. hoc dicit lex. ¶ † Not. qđ qui non
appellat intra decẽ dies videtur conſentire ſententie.
2 ¶ † Not. etiã qđ ſententia lata cõtra eum, qui eſt citatus ad do-
mum, valet licet ad eius notitiam non peruenerit, vt colligitur ex
hac l. ⁊ dicã in ſolutione contrariorũ. In hac lege habetis dictio
a nem querelam. ᵃ Querela poteſt intelligi tribus modis. Uno mo
do per modũ nullitatis. vt dicendo ſententiam nullam, ⁊ iſto mo
do non poteſt intelligi hic, q2 ſententia nulla, taciturnitate non
confirmatur, vt ff. de appel. l. ſi expreſſum. Itẽ poteſt intelligi de
querela, que proponitur ꝑ modũ reſtitutionis in integrũ. Item
de querela, que opponitur per modũ appellationis. ⁊ iſtos duos
intellectus inſequuntur due iſte gl. Primus nõ procedit ſine dif
ficultate, ſecundus eſt clarus. ¶ Opp. ſentẽtia cõtra non citatũ
non valet, vt l. ceſſante. ff. de re iudi. l. vnoquoq3. Solu. intellige
quod hic fuit citatus, ſcilicet ad domũ, ⁊ non fuit inuentus. Ita
intelligit hic tex. ¶ Secũdo. cõtra abſentem ante lit. cõteſt. n n
poteſt pronunciari diffinitiue vt l. fi. §. illud. j. de tẽp. appel. Sol.
Intellige qđ hic ſe abſentauit li. cõteſt. Itẽ intelligit prima glo. ⁊
bene. Itẽ opp, prout loquitur de querela, que proponitur ꝑ mo-
dum reſtitut. omis in integrũ. Item opp. abſens nullo modo reſti
tuitur, vt ff. quãdo appellan. ſit. l. j. §. fina. † Sol. Ibi loquitur in
3 abſente, qui fuit defenſus per procuratorẽ, ⁊ tunc ſi ꝓcurator nõ
appellauerit nullo modo reſtituitur, hic loquitur in abſente ex
cauſa ꝓbabili, qui nullo modo fuit defenſus. Et intellige qui non
reliquit procuratorẽ, vel reliquit, ⁊ non defendit vnde de iure cõ-
muni nõ poteſt appellare, niſi defendatur. Poſſet intelligi in ab-
ſente ex cauſa ꝓbabili, ⁊ neceſſaria, qui ad totã cauſa3 reſtituitur.
Iſta lec. nõ videtur bona, q2 abſenti ad petendũ reſtitutionẽ cur
rit tẽpus finita abſentia, non a tẽpore ſcientie, vt l. fin. ſ. de temp.
in integ. reſt. Sed hic loquitur a tẽpore qđ currit a tẽpore ſcien-
tie, vt ibi, cognouiſtis, ⁊c. ⁊ ſic de tẽpore, qđ currit a tẽpore ſcien-
tie, ergo non eſt tẽpus reſtitutionis in integrum, q2 illud currit a
tempore abſentie. Sed ſuſtinẽdo iſtam lec. debemus dicere, cum
primũ cognouiſtis, ſcilicet, ⁊ in reuerſiõe fuiſtis. Melior ergo eſt
alia lec. vt hic loquatur de querela, que proponit᷑ per modum ap
pellationis, Et ſecundum hoc opp. abſens ex cauſa voluntaria, ⁊
probabili, nõ põt appellare, niſi reſtituat᷑, vt l. fi. ff. de in inte. reſt.
ergo ſibi nõ currit tẽpus ad appellandum a die notitie. Sol. In-
telligitur hic de abſente ex cauſa volũtaria, qui poteſt appellare
ſuo iure ſtatim cũ ſcit. vel intellige de abſente ex cauſa probabili,
qui non potuit relinquere procuratorem, alias ſi potuiſſet relin-
quere, ⁊ non reliquiſſet. haberet neceſſe petere reſtitutionẽ vt ple
ne not. in dicta l. fin. de in inte. reſtitu. ¶ Extra gl. per doc. indu-
4 citur in argumen. † vtrum ex ſententia condẽnatoria oriatur obli
b gatio naturalisᵇ Et dicunt quidam quod ſic, per iſtum tex. quia
c qui nõ appellat a ſententia, cõſentitᶜ, vt hic, ⁊ l. cum antea. ſupra
de arbit. ſed ex conſenſu oritur naturalis, vt l. j. ff. de pac. ergo, ⁊c.
Sol. dicebat do. Jac. But. quod quando quis appellare poteſt,
⁊ non appellat, videtur conſentire, ⁊ ideo, oritur obligatio natu-
ralis, vt hic. Sed ſi appellat ſemel, ⁊ bis, ⁊ ſuccumbit, non poteſt
plus appellare, tunc nõ oritur naturalis, quia tacet inuitus. Ita
dicebat in l. Julianus. de condi. indebit. Dominus Cyn. in l. cum
* quis. ſ. de iur. ⁊ fac. igno. ibi alle. hanc l. Ego credo* quod ex ſen
tentia nunquã oriatur obligatio naturalis vera. Probo, ſenten-
tia non tollit naturalem obligationem, vt l. Julianus. ff. de cõdi.
inde. ergo eum non inducit, quia facilius tollitur, quã inducatur
5 vt l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. † Ad illud, quod dici-
tur quod qui non appellat, videtur conſentire, reſpon. ⁊ dico qđ
qui non appellat, videtur conſentire ficte, non tamen cõſentit ve-
re, quod apparet ex eo, quia non ſponte facit, non enim commo-
de quis appellare poteſt, ⁊ appellationem proſequi iniuſtam. Iu
ſta eſt enim cauſa, qua quis non appellauerit propter vexationẽ
iudiciorum, ſeu quia quis vexationem iudiciorum timet. Hic eſt
text. in l. item ſi res. in fin. de ali. iudi. mut. cau. fa. Unde preſumen
dum eſt, quod nõ appellauerit propter vexationem iudiciorum.
Facit ad hoc ſ. de his quibus vt indign. l. minoribus.

ADDITIONES.

a ¶ Querelam. Quot modis dicatur querela, vide que habes in l.
ſi arbitrio. ff. qui ſatiſda. cog. vbi habes queſtionem de ſtatuto di
cente quod querele bannitorum non audiantur.
b ¶ Obligatio naturalis. An ex ſententia oriatur naturalis obli
gatio, adde Bart. ⁊ gl. in l. ij. ff. de iureiur. ⁊ Bart. in l. j. ff. de con-
di. inde. ⁊ in l. cum quis ſ. de iur. ⁊ fac. igno. Sed contrarium ipſe
tenet in l. Julianus verum debitorem. ⁊ ibi dixi. ff. de condi. inde-
bi. ⁊ cum opin. Bartol. tenet Bald. hic.
c P. PAV. P ¶ Conſentit. Uide Are. in l. j. C. de poſtul.
* CLAVD. DE SESS. ¶ Ego credo. Uide Feli. in c. qđ ad cõ-
ſultationem. de re iudic.

LEX IIII.

4 ☞ Cauſa nullitatis deuoluit totam cauſam ad iudicem ſuperio-
rem vt poſſit ſententiam reformare, ſicut cauſa appellationis.
5 Iudex, cui cauſa committitur de nouo, an debeat iudicare ex eiſ-
dem actis.
6 An debeat pronũciari prima ſentẽtia nulla, vel ſaltẽ de eius nul
litate cognoſci, ante quam ſententietur ſuper cauſa principali.

a S I vt proponis pars. ᵃ Hec eſt no. l. Breuiter di.
1 † Snĩa nulla iudicis delegatiᵇ iuriſdictionẽ extinguit, ⁊
b cã poterit delegari alteri. h. d. ¶ † Not. qđ ſentẽtia lata die feria-
2 ta, eſt nulla. ¶ Not. ſecundo qđ ſententia nulla extinguit iuriſdi-
c ctionem iudicis delegati. ¶ Ad primum oppon.ᶜ de l. j. ff. de fe-
Intellige qđ hic fuit dies feriata, ob honorem dei, vel ob neceſſi-
tatem hominum cum pars nõ fuiſſet preſens, ibi vtraq3 pars cõ-
ſenſit. ¶ Opponitur qđ ipſe primus iudex debeat iudicare, quia
ſententia fuit nulla, ⁊ ideo debet haberi perinde, ac ſi lata nõ
d ſet, vt l. quoties. ff. qui ſatiſ. cog. Sol. Fateor qđ ſententia eſt nul-
la quantum ad partem, ſed quantum ad extinguendum iuriſdi-
ctionem iudicis, eſt aliqua. ¶ Contra hoc opp. qđ ipſe idem iudex
debet cognoſcere, ⁊ iterum ſententiare, vt j. eo. l. ſi preſes. ſ. quo.
2 l. j. in fi. † Sol. Sentẽtia extinguitᵉ iuriſdictionem iudicis delega-
e ti, vt hic, non ordinarij, vt in contrarijs legibus. Ad primũ qđ dixi
xi de iudice delegato, oppo. de l. quid tamen. circa prin. ff. de arbi.
f Reſpondeo, hic iudex erat perfecte functusᶠ officio ſuo, q2 iudi-
cauerat ſuper toto, qđ erat ei permiſſum, vnde eius iuriſdictio ex
tinguitur, in contrarijs erat functus non perfecte officio ſuo, q2
non iudicauerat ſuper toto, idcirco poteſt iudicare. Ad aliud qđ
gl. dicit de iudice ordinario, opponitur, ⁊ videtur qđ debeat adiri
g iudex maior, non ipſe iudex ordinarius,ᵍ vt l. abſentem. j. de accu
ſatio. gl. in l. iiij. j. de accu. dicit qđ poteſt adiri ipſe idem iudex, vel
ſuperior. Jac. de Are. hic. ⁊ in l. iudex. ff. de re iudic. ⁊ Cyn. hic re
fert, dicit. Aut ſententia eſt nulla propter iniquitatem iudicis ꝓ
debet adiri ſuperior, vt d. l. abſentem. Aut eſt nulla alias, ⁊ tunc
ipſe idem iudex debet adiri, vt legibus allegatis. Dom. Jacob.
butr. dicebat indiſtincte verum, qđ iudex ſuperior poteſt adiri, vt
l. Carmelia Pia. ff. de iure patr. ⁊ l. quedam mulier. famil. erc. Sed
tunc opponitur dicebat ipſe, nonne regula eſt, qđ vbi acceptum
eſt ſemel iudicium, ibi finem accipere debet, vt l. vbi acceptum. de
iudi. Quomodo ergo cum lis fuerit cepta coram vno iudice ordi
nario, faciet tranſitũ ad maiorem iudicẽ. Ideo dicebat ipſe, ſi volo
ire ad ſuperiora, vt pronuncietur ſententia nulla tũc poſſem. Ita
loquitur

loquitur quod ſ. dixi. Sed ſi vellem, quod pronuncietur ſnīa nulla, ⁊ iterum iudicetur, debeo facere corā eodē iudice, vt d. l. ſi pſes. cum ſimilib. Que verba qn̄qʒ mihi placuerunt, modo cum diligēter inſpexerim, non videtur mihi forte verum ⁊ puto, quod indiſtincte poſſit adiri ſuperior vt pronunciet ſnīam nullam, ⁊ iterum iudicet. Hoc probat tex. in d. l. abſentem. j. de accu. que dt quod ſnīam reformabit. Hoc probat tex. in l. j. §. j. ff. que ſen. ſine appel. re. Ex quo habes, h quod * ſicut cauſa appellationis deuoluit totam cauſam ad iudicem ſuperiorem, ita quod poteſt primā ſnīam reformare etiam ex cauſa noua, vt l. j. in prin. ff. de appel. ⁊ ff. quod cum eo. l. fi. j. de temp. appel. l. per hanc. ita etiam cauſa nullitatis deuoluet totam cauſam ad iudicem ſuperiorem, vt poſſit ſnīam reformare * quod ſentit. Innoc. in c. cum contingat extra de offi. deleg. quod not. ⁊ tene menti, qꝛ nunq̄ audiuiſti a me tale verbū. † Quero vtrum iudex, cui de nouo cauſa cōmittitur, debeat iudicare ex eiſdem actis. i Gl. dt hic quod ſic, vt l. ſi expreſſim. de appel. Contrarium not. in l. cum querebatur. de re iudi. k Veritas ita. Qn̄qʒ defectus, ex quo ſnīa eſt nulla reſpicit vniformiter ſicut ſnīam, verbi gr̄a, Si litigatum eſt cum minore non habente curatorem. certe tunc omnia acta debent reintegrari. Ita poteſt intelligi. d. l. cum querebatur. cum ſua gl. Qn̄qʒ cā nullitatis reſpicit ſolum ſnīam, vt hic, qꝛ die feriata fuit ſnīa lata, tunc iudicabitur ex eiſdem actis vt hac gl. quod not. in l. ſi expreſſim. Qn̄qʒ eſt talis defectus, qui reſpicit ſnīam, ⁊ partē actorum, verbi gr̄a, Deceſſit reus poſt lit. conteſt. ⁊ proceſſum eſt contra mortuum vſqʒ ad ſnīam, certe ſnīa eſt nulla, ⁊ oīa acta a die, qua mortuus eſt, vt l. pe. ⁊ fin. ff. que ſentē. ſine appel. re. Et ideo acta que ſunt nulla, debent reſcribi, ſeu recēſeri. Ita poteſt intelligi dicta. l. cum querebatur. queritur alias, vtrum acta facta in vno iudicio, probent in alio dicemus in l. iis apud. ſ. de eden. ¶ † Quero vtrū anteq̄ ſententietur ſuper cauſa principali, l ſcd̄o debeat pronunciari prima ſnīa nulla vel ſaltem de nullitate cognoſci videtur quod non, vt ſ. eo. l. ij. ⁊ j. tit. iij. l. fi. In contrarium videtur. d. l. cum querebatur. de re iudi. hic aduerte. ¶ Qn̄qʒ nullitas ſnīe apparet manifeſte, nullo probato extrinſecus. Exemplum qꝛ lata die dominico, vt hic, vel qꝛ lata preſente procuratore, ⁊ condēnatus eſt dn̄s, vt j. tit. ij. l. j. vel qꝛ in ſnīa non apparet quota, vel quantitas, ⁊ tunc iudex poterit de nouo iudicare, ſine alia cognitione, quia notum eſt ibi, ex dicta ſententia, vt dictis legibus.

¶ Qn̄qʒ nullitas ſnīe non apparet ex ipſa niſi probetur extrinſecus, vt ſi eſſet lata contra minorem, vel mortuum, quod non apparet ex ſnīa lata, vel ſi contra infirmum, aut laborantem morbo ſontico, vt l. queſitum de re iudi. tunc debet precedere cognitio de nullitate, anteq̄ ſententietur, iterum probo primo per text. in d. l. cum querebatur. de iud. Scd̄o probo per rationē. Iudici debet liquere de cauſa, anteq̄ proferat ſnīam, vt j. tit. j. l. ij. Si quis hoc excipiat, non liquet ſibi, ergo iſta cognitio de neceſſitate dʒ precedere. Pro hoc etiā facit. j. eo. l. ſi pſes. ⁊ quod ibi videbitis. Dixi, ⁊ debet precedere cognitio, ſʒ an debeat precedere ſnīam ſup nullitate? Reſpondeo, modus pcedendi poteſt eſſe duplex. Primo quod petat ſnīam principaliter pronunciari nullam eſſe, tunc ſuper hoc debet primo pronunciari eſſe, vel non, vt l. de qua re. ff. de iudicijs. Si vero hoc non peto principaliter, ſed peto principaliter ſnīam ferri de nouo, qꝛ prima fuit nulla, tunc cognoſcitur incidenter, ⁊ ſuper hoc incidēti non eſt neceſſe quod pronuncietur nulla, vt l. j. de ordine cognitio. De materia nullitatis dicam plene in l. j. j. quando prouoca. non eſt neceſſe.

ADDITIONES.

a ¶ Si vt proponis. Vide que dicit Bar. in l. properandum. ſ. de iudicijs. per iſtum tex. poſt Cyn. ⁊ Old.

b P. PAV. P. ¶ Iudicis delegati. Iſtud procedit etiam in delegato principis, licet Ang. tenuerit contrarium, vide Alexan. in rubr. ff. de offic. eius cui mādata eſt iur. ⁊ que ſcripſi in l. ſi expreſſim. de appel. ad Bar.

c P. PAV. P. ¶ Ad primum. Adde ad hoc quod iudex delegatus non poſſit amplius iudicare, nec ſuam ſnīam dicere nullā, ſed nec quidem alius ordinarius admitti poteſt ſuper illa cauſa qn̄ princeps delegauit, ſʒ habere dʒ recurſum ad pncipē, vt alij deleget ſm̄ Bal. hic in verſic. quero papa. vide que ſcripſi in Berta. in verſi. delegatus a principe. ad fin. vbi vide que ſcripſi de appel. vbi habes limitationem ad hoc, ⁊ alia in iſta materia. ¶ Ad primum op. Idem Bar. arguit ex iſto tex. in l. quod iuſſit. ff. de re iudic. Sol. vt ibi.

¶ Quod ſenten ti a ide Bar. in l. ſi expreſſim. ff. de appel.

¶ Extinguit. Hoc limita eſſe verum niſi delegatus ſit ad vniuerſitatem cauſarum, ſecundum Ang. in l. iudex poſtq̄. ff. de re iud. ⁊ do. Anto. ⁊ Ino. in c. qualiter. extra de accuſ. ⁊ idem Bal. hic licet Ino. videatur tenere contrarium in d. l. ſi iudex, ⁊ ibi vide ad hanc materiam Alex.

f ¶ Ex hac reſponſione collige quod ſnīa lata a delegato quantumcunqʒ nulla, finitur officium iudicis delegati, niſi tulerint eā cōtra formam mandati delegatarij, tunc non dicitur functus officio ſuo. Ita voluit Oldr. ⁊ Iac. de Aret. ſm̄ Ang. in l. iudex. ff. de re iud. ⁊ ibi hoc etiam tenuit Imo. ⁊ idem tenet Sal. hoc idem voluit Iac. Butr. Cy. ⁊ Sali. in l. ſi accuſatoribus. j. de acc. ⁊ Cy. ⁊ Iac. Butr. ⁊ Bald. ⁊ Ang. hic, ⁊ Bald. in l. arbiter. ff. de arbi. ⁊ Imo. in l. ſi expreſſim. ff. de appel. Paul. de Ca. in l. cum querebatur. ff. de re iud. licet Ioā. Cal. i c. qualiter extra de accuſ. ⁊ Pet. de Anch. in clem. j. extra de re iud. ⁊ Imol. in c. in literis de offic. delegat. cōtrarium tenent. ⁊ minus bene. Adde an per ſnīam nullam delegatus ſit functus officio ſuo. Bal. conſ. cccv. lib. vj.

g ¶ Ordinarius. Sʒ in eo caſu quo ordinarius male iudicauit puta abſoluēdo poterit iterum iudicare condēnando. Text. eſt no. quod ſic ſm̄ Bald. ibi in l. ſi. j. de ſenten. que ſine cert. quan. ⁊ de materia iſta per doct. in c. j. de re iudic. ⁊ ibi per do. Abb. p Bal. in addi. Spec. in tit. de ſenten. prola. plene per Imo. hic in c. in literis de offic. delega. Sed vtrum ſi delegatus nulliter iudicat interim poſſit ſibi committi. Gl. ⁊ ibi Bal. in l. infra. tit. j. tenet quod non Ande not. Ang. ⁊ Imo. in d. l. ſi expreſſim. de appel.

h AND. BARB. ¶ Ex quo habes. Adde Bart. in l. ſi expreſſim. ff. de appel. ⁊ conſ. xxvj.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Reformare. Vide Alexan. conſil. lxxviij. volum. ij.

¶ Ex quo habes. In cauſa nullitatis, etiam tota cauſa deuoluitur ad ſuperiorem, ſecus in cauſa appellationis, ⁊ dicit hic Bart. quod nullus alibi dixit vnum verbum in d. l. ſi expreſſim circa fin. ⁊ in l. j. circa fi. j. quando prouoc. nō eſt neceſſ. ⁊ vide not. do. Ant. in c. dilecti. de appel. ⁊ ibi ſequitur hic do. Abb. in c. cum Io. eremita in fi. de fide inſtru. ⁊ limita vt per Pet. de Ancha. ⁊ Imo. in c. cum dilecti de empt. ⁊ vendi. in princ. Hoc dictum etiam reaſſumit Imo. in l. iudex. poſtq̄. de re iudi. ⁊ hanc limitationem quam ponit Imo. in d. c. cum dilecti, ſenſit etiam Bal. in l. ij. in xiiij. q. ſ. de reſcind. vend. vide Mod. in d. l. iudex poſtquam.

i ¶ Iudicare ex eiſdem. Vide Bal. in d. l. edita in vj. ⁊ vij. qō. qui ſequit̄ hec dicta Pet. de Anch. in clemē. j. de re iud. ⁊ adde Spec. in tit. de ſentē. §. iuxta verſi. ſi cauſa, ⁊ vide Bal. in l. j. j. de ſentē. ex breuic. reci. ibi quid ſi perempta erat inſtantia. Et vide que not. in l. ſi expreſſim. ff. de appel.

k ¶ De re iudica. Per Bar. ⁊ Spe. ⁊ Io. Andr. in tit. de ſenten. §. iuxta. verſi. ſed ſi cauſa doct. poſt gl. in c. ad probandum. extra de iudi. do. Anto. ⁊ Imo. in c. in literis de offic. deleg. quod ibi omnino vide ad limitationem dictorum hic per Bart. ⁊ vide in l. iudex poſtquam. ff. de re iudic.

l ¶ Cauſa principali. Vide Bar. in l. cum querebatur. ff. de re iudi. ⁊ Iac. Bar. in l. ſi accuſatoribus. j. de accuſ. ⁊ Salic. in l. ſi preſes. j. eo. ⁊ Bal. in l. j. de ſentē. ex breuic. reci. ⁊ Bal. in l. ſi aduerſus. ſ. ſi aduerſus rem iudicatam.

LEX V.

1 ☞ An in citatione debeat inſeri locus.

a **SI vt proponis preſes.** a Mutatio loci, excuſat quem a contumacia, ex qua redditur ſnīa nulla. h. d. Dr̄ hic per obreptionē, quero cui obreptio, Due ſunt opiniones. Vna quod obreptio ſit iudici, ſecundum iſtam poſui caſum, ⁊ iſta eſt vera. Alia, quod obreptio fuerit facta parti, quia actor iuit ad reum, ⁊ dixit, ⁊c. ⁊ propter mēdacium pars inde iuit ad locum, vñ ſnīa eſt nulla. Alleg. gl. l. arbiter. in fin. de arb. Et iſta ſcd̄a lect. non placet, quia mēdacium dictum a parte parti, non facit proceſſum nullū licet pariat exceptionē, vt l. j. §. ſi reus. ff. de eo per quē factū erit. Sʒ mēdacium dictum a parte iudici facit nullum proceſſum contumacis. Hic eſt caſus quod not. in l. ſi pretor. §. Marcellus. ff. de iudic. Non obſt. l. arbiter in fin. de arbi. quia ibi loquitur in arbitro quod totum a partis voluntate dependet ſecus in iudicio,
1 argumē. pro hoc in l. j. §. fin. ff. de pro. ſtip. ⁊ ibi dixi. ¶ † Quero,
b an in citatione debeat inſeri locus. b Reſpon. quidam eſt iudex ordinarius, qui habet locum maiorum deputatum ad reddēdum ius, tunc non debet inſeri locus. ſed de illo intelligitur, vt l. pen. de iuſtitia, ⁊ iure. Quidam ſunt iudices, qui non habēt locum maiorum, quales ſunt iudices delegati, tunc ſi quidē ab initio deputatus eſt locus in citatione non debet inſeri locus. quia de illo intelligitur. Caſus eſt hic, ⁊ ideo practica eſt, vt quādo tibi delegatur queſtio, vel aſſumeris arbiter, primo debes aſſumere locum. ⁊ deputare locum determinatum, ⁊ tunc omnes citationes intelliguntur relate ad illum locum. Ita intelligitur tex. hic. Si vero locus non eſſet deputatus, ⁊ tunc aut loqueris de loco vniuerſali ciuitatis, ⁊ ille non debet inſeri, quia ibi intelligitur, vbi compromiſſum eſt factum, vel in quem facta eſt delegatio, vt l. ſi cum dies. §. ſi arbi. locus vero particularis ciuitatis debet inſeri * argu. l. hec ſtipulatus in princ. ff. de verb. oblig.

ADDITIO.

a ¶ Si vt proponis. Uide ad materiam huius legis, ꝛ intellectum
Raph.in l.iudex poſtquam.de re iudi.ꝛ ibi do.Ang.
b ¶ Inſeri locus. Et adde quod no. Bar.in l.j.ĩ.de ſenten.ex bre-
uic.recit.ꝛ hic adde gl.pe.iuncto tex.ꝛ no.extra de reſcript. Bal.
ꝛ Angel.in l.vt perfectius.§.de anna.excep. Sed quid de iudici-
bus, qui non habent determinatum locum, ſed vbi inueniunt ma
lefactorem ſuſpendunt. Dicit tamen Inno. quod ſi per principē
eſt eis determinatus locus.non poſſunt eũ mutare, ſubde, niſi de
partium voluntate. Uide Inno.in c.cum contingat.de foro com-
peten.ꝛ vide gl.no.de heret.in vj.in c.cum per hoc. Et quid de ar-
bitris iuris qui ſuccedunt in iuriſdictione iudicis ordinarij, vtrũ
debeāt ſedere pro tribunali in audientia illius iudicis, dic quod
non, ſed poſſunt ſibi eligere locum ſicut alij arbitri. Adde gl.no.ĩ.
de ſenten.in l.conſentaneum, ꝛ aliam gl.no.in materia in l.ij.ĩ.de
ſenten.que ſine cert.quanti.ꝛ vide etiam text.in l.ſi quis duas. de
excu.tuto. Bal.in c.j.§.preterea.de prohi.feu.aliena.per Fed. ibi
latius per eundem ꝛ habetur in l.pen.de iuſtit.ꝛ iure. Bal.hic ꝛ
gl.in l.cum ſnīa.ĩ.de ſentent. Et ibi quid de conſenſu partium ad-
de an arbiter poſſit prorogare compromiſſum in alio loco vbi fa-
ctum eſt, Bal.conſ.ccxviij.lib.j.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ Inſeri. Adde ad hunc articulũ pre
poſ.in c.cũ parati.de app.vbi etiā ponit an requirit dies ꝛ hora.
Et ad Bar.hic adde d.Claud.in l.pe.ff.de iuſtit.ꝛ iur.

LEX VI.

a SI preſes. [a] Breuiter dt. Snīa nulla non impe-
dit ordinarium iterum ſuper eodē co-
gnoſcere.h.d. Ad euidentiam premitte tu iuuenis quod
quando aliquis eſt tutor, vel curator, ꝛ impeditur adminiſtrare
aliqua de cauſa ſibi datur coadiutor, vel conſtituitur actor.l. de-
cre.ff.de adminiſtra.tut.ꝛ l.ſolet.ff.de tute.ꝛ inſtit.de cura.§.fin.ꝛ
habes tit.ſpecialem.§.in quibus cauſis tut.hab. Not. ex hac l.
primo quod dixi tibi in ſummario. ¶ Not.ſcdo text.qui dt, repe-
titus notionem ſuam exhibe. cum enim conſtat de nullitate ſnīe
ex ipſa ſnīa, qr in ea non apparet, minores non habere curatores,
† apparet quod iudex debet cognoſcere de nullitate, vt dixi in l.ſi
vt proponis.§.eo. Et hoc modo poteſt intelligi hec lex, pōt etiam
† intelligi quod cognoſcatur de principali. ¶ † No.quod ſnīa abſo
lutoria ab obſeruatione iudicij, per quam pronunciatur appella-
b tionem eſſe deſertam, non poteſt ferri [b] contra minores indefen-
c ſos, [c] vt no.in l.cum, ꝛ minores §.ſi aduer.rem iudic. illud eſt ve-
rum in interlocutoria, per quā peruenitur ad primum, vel ad ſe-
cundum decretum, ſecus in alia interlocutoria, vt hac l. que hoc
probat duobus modis. Nam ſnīa abſolutoria ab obſeruatione
iudicij eſt interlocutoria, ſecundum vnum modum intelligendi, vt
gl.tangit in l.Titia.de accuſatio.ꝛ ibi pleniſſime dixi. Item hoc
probat tex.ex generalitate, quia dicit quicquid eo tpe, ꝛc. ꝛ ſic ex
d generalitate patet. ¶ Opp.quod iſte idem iudex, [d] non poſſit co-
gnoſcere, vt §.eo.l.ſi vt proponis. Sol. Ibi in delegato, hic in or-
dinario, vt ibi plene dixi. ¶ Quero, quomodo ↄtingit hoc, quod
iſti adulti non habeant curatorem. Dicit gl.pluribus modis, vel
qr nunq̄ minori fuerunt dati, vel qr mortui. Dices tu. Si nunq̄
fuerunt dati, quando fuit datus coadiutor vel actor. Reſpond.
Coadiutor ſeu actor fuerunt dati tutoribus, ꝛ tutela finita eſt.
Hoc modo oportet intelligi, ſi dicas quod curatores nunq̄ fue-
runt dati. ¶ Quero, vtrum actor poſſit proſequi poſt cauſam ap-
pellationis, ſi vult. Gl.dicit quod non, per l.ſi actor.ĩ.de appella.
ꝛ ibi dicam.

ADDITIO.

a ¶ Si preſes. Not. quod per iſtum text.ꝛ per l.ij.vt intra certum
tps dt Bar.in l.properādum.§.illo.quod licet inſtātia ſit perem-
pta, tñ officium iudicis durat, vt poſſit partem.per quā hoc con-
tingit in expenſis condemnare, ꝛ not.ꝛ idem tenet in d.l.ij.ꝛ bald.
in hoc dt ſingulare verbum, in materia appellationis de quo vi-
de quod ſcripſi poſt Bar.in l.j.ĩ.quando prouocat. non eſt neceſ-
ſe, ꝛ hanc legem limita, ꝛ declara.vt per Bal.in l.nr̄am.de teſt.
b P. PAV. P. ¶ Poteſt ferri. De hoc vide Barb.in conſ.xxxj.
vol.iij.in j.dubio.
¶ Minores indefenſos. An ſnīa lata cōtra minores indefenſos
c valeat vide Bar.in l.cōtra pupillum.ff.de re iudicata, ꝛ ibi doct.
ſi iudex pronunciat appellationem eſſe deſertam, an ſit interlocu-
toria.vide domi. Lud.in rub.de re iudic.poſt Bal.hic, ꝛ Bal. in l.
ij.§.de epiſc.audi.ꝛ ibi an ab ea poſſit appellari. Et not. hic quod
ſententia lata contra minores indefenſos non valet. Item valet
ſententia diffinitiua in cauſa appellationis minores indefenſos
nota.in l.alienam.§.de procu. Adde an ſententia lata contra mi-
nores indefenſos ſit nulla. Ang.conſ.cclv.
d ¶ Idē iudex. Adde quod in caſu huius legis, etiam delegatus
poſſit cognoſcere ſuper cauſa principali, quia ſnīa lata ab obſer-
uatione iudicij, vel rōne perempte inſtātie, non iuriſdictio etiam
delegati quominus poſſit ſuper negocio principali cognoſcere.
Ita voluit Specul.in ti.de offi.iud.§.deſeruit.verſ.quid ſi propo-
nens, ꝛ Ang.ꝛ Imo. Pau.de Ca.in l.iudex.ff.de re iudi.ꝛ Bal.in
l.j.ĩ.ſi a non competen.iud. Joan. Andr.in c.examinata.de iudi.ꝛ
ibi per do. Ant.ꝛ Inn.in c.cōſuluit.in prin.de offi.deleg.ꝛ Paul.
de Leaza.in cle.j.de re iudica.ꝛ do.de Rota in conclu.lxvj.

LEX VII.

1 ☞ Snīa lata pro abſente non legitime citato, non valet.ꝛ nu.2.
3 Contumacia ficta eius, qui ad domum citatus non venit, ſufficit
vt ſententia lata contra abſentem valeat.
4 Sententia lata contra abſentē infirmum, legitime citatum quem
iudex ſciebat febricitare, eſt ipſo iure nulla.

1 FA que. † Snīa lata contra abſentē, non ſolēniter
citatum, eſt nulla.h.d. ¶ Circa hāc l.que-
2 runtur tria. Primo † quid ſi eſt lata pro abſente. Gloſ.
a dicit idem notabiliter, quod non valet, vt l.furioſo. [a] ff. de re iudi.
ꝛ vide gl.no.ibidem no.in l.queſitum.ff.de re iudi. Contra hoc vi-
detur ff.de iudi.l.ꝛ poſt edictum.circa princ.§.de iud.l.properan
dum.§.ſinautem reus. Reſpondeo, pro abſente non legitime cita
to non valet, vt iſta glo.ꝛ probatur in l.furioſo. Sed pro abſente
legitime tamen citato, bene valet, quia rei abſentia repletur per
Dei preſentiam, vt §.de iudic.l.properandum.§.ſinautē. ¶ Item
cōtra hoc facit, qr quod quis citetur eſt in eius fauorem: ergo non
debet retorqueri in eius leſionem, vt l.non eo minus. de procura
toribus.ꝛ l.quod fauore.de legi. Reſpon.iſtud non eſt inuentum
principaliter in fauorem abſentis, ſed ad rigorē iuris conſeruan-
dum, quia rigor eſt, vt per actus ciuiles alteri per alterum non
queratur, niſi ſit preſens. Cum igitur non fuerit preſens pro eo
id ſibi non queritur. Facit ad hoc l.queſitum.de re iudica.ff. dicā
3 ĩ.titu.ij.l.j.ꝛ tene menti iſtam gl. ¶ † Quero ſecundo que contu-
macia requiratur ad hoc vt valeat ſnīa, an vera contumacia, qñ
inuentus fuit, ꝛ non venit an ficta qñ nō fuit inuētus. Hic q̄ dicat
vera cōtumacia, ꝛ que ficta examinat gl.latius in l.ſi. de in integ.
reſtit.ꝛ l.ex cōſenſu.§.ſi.de appel. Doct.ponūt in l.properādum.
4 §.ſinautem reus.§.de iudic.ꝛ ibi dico. ¶ † Quero tertio, quid ſi
abſens erat infirmus, fuit tñ legitime citatus. Glo.dt quod tunc
ſentētia eſt ipſo iure nulla. Illud intellige verum, quando iudex
ſciebat abſentem febricitare, ſed ſi ignoraret, valet tunc ſnīa, vt
b no.in l.queſitum.de re iud.idem in qualibet abſentia neceſſaria, [b]
vt dicam vobis in l.pen.ĩ.eo.

ADDITIO.

a ¶ Furioſo. Uide ibi dicta, ꝛ circa prin.huius legis adde q̄ ſi ſta
tutus eſſet terminus in quo debet ferri ſententia, non requiritur
citatio, vt dicit Bal.in aut.ei qui.C.de tempo.app.ꝛ in c.j.§.ſan
cimus.quo temp.mil.q̄ ſequitur Pau.de caſ.in l.admonendi.de
iureiur. Bene facit qd dicit Bal.in l.admonēdi.vbi dicit qd ter-
minus prefixus dicitur peremptorius an ſentētia lata pro abſen-
te, vel febricitante valeat, vide Bar.in l.ꝛ poſt.ff.de re iudic. Bal.
etiam tenet quod etiā ſi non eſt legitime citatus nō valeat. Quan
do autem quis eſt preſens, nō requiritur peremptoriũ, ſm Bal.
in l.j.in fi.§.eo.adde aut.ſi omnes, ꝛ ibi per bal.§.ſi vt ſe ab here
abſti. Ang.autē in l.j.§.de long.temp.preſcri.tenet q̄ ſententia in
terlocutoria, lata in fauorem abſentis, etiā non citati, tenet
no.alleg. Inno.in c.audi.de procur. Et qd valet ſentētia lata
abſente non citato, tenet bal.in l.ſi accuſatoribus.de accuſ.
bal.ꝛ Ang.in l.properandum.§.ſinautem reus, fallit in ſumma
rijs iudicijs, ſm bar.in extrauagan.ad reprimendũ.in verbo
in fi.adde do. Anto.in c.cauſam.de iudi.gl.in d.§.ſinautē.in verbo
contradicturi, ꝛ in §.ſinautē alterutra.in ver.vter.tenent cōtra
rium eius q̄ hic no.gl.inquantum opin.procedere poſſit in crimi
nalibus qr etiam in accuſatore abſente, poſſit pro eo non citato
ferri ſententia.l.quamuis indubitati.ĩ.de adul. Ita no. Ange
d.§.ſinautem reus, ꝛ bal.in l.ſi accuſatoribus.de accuſ. Item li
ta communem opin.per Ang.ꝛ Imo.in l.de vno.in prin.ff.de re
iud.vide Cy.ꝛ Jac.bu.in d.§.ſinautē reus.in iij.queſt.ꝛ ibi Bal.
ꝛ gl.hic vltimo no. Fed.de Se.in conſi.lxxx.ꝛ Old.in l.iiij.§.hoc
autem iudicium.de dam.infec.ff. Adde que requirātur ad hoc vt
ſententia ferri poſſit contra abſentem, tāquam contra contuma
cem. Ant.conſi.viij.ꝛ qualiter ſententia lata contra abſentē poſ
ſit retractari, per eundem conſi.clxxvj.
b ¶ Abſentia neceſſaria. Uide bal.i l.ij.in fi.in j.queſtio.
reo.ꝛ Bar.in extrauag.ad reprimendum.in verbo
LEX VIII.

8 ☞ In interlocutorijs non ponderoſis, non debet precedere per-
emptorium.

Deleg

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

12 Delegatus non poteſt realiter citare capiendo perſonam.
14 Actore preſente, quomodo procedatur contra reum abſentem.
15 Reo reuerſo qualiter ſuccurratur.
16 Citatus ad vnũ actũ, nõ põt p ſuã contumaciã in aliis grauari.
17 Actor ſi elegit mitti, ⁊ miſſus eſt ĩ poſſeſſionẽ bonorũ rei, cõtumaciter abſentis, ſibi nõ p̃iudicat qn poſſit facere reũ pſonalit' capi.
18 Abſentia contumaciam inducens, que requirat.

COnſentaneum. Iſta lex eſt difficilis in nenib' in text. ⁊ in gl. ⁊ materia eſt quotidiana, ⁊ vtilis. Breuiter hoc intendit ſecundum veram lec. Reus conuentus reali abſens poſt litẽ conteſtatam debet in contumaciam ſolenniter conſtitui, ⁊ tunc contra eum poterit alterum de tribus remediis exerceri, vel perſone captio, vel poſſeſſionis tranſlatio, vel ſñie diffinitiue prolatio. h. d. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo, quando ⁊ qualiter debet in contumacia conſtitui. Secundo per quem. Tertio quid ſit iudicis officium contra abſentem. Secunda ibi quod vel ſucceſſor. Tertia ibi, a quo ter citatus. ¶ Item debetis ſcire quod iſta lex intelligitur per quoſdam in cõuento, actione reali cõtumace poſt litem cõteſta. ⁊ iſtam teneo, quidam intelligũt in conuento reali, vel perſonali. Quidam intelligunt in abſente ante litẽ cõteſta. vel poſt. Quidã alii intelligũt in reo abſente ſiue in actore. Iſtas lec. tangam, primam proſequar, ⁊ aduerte caſum in terminis. Egi cõtra aliquẽ reali lit. conteſtat. ille ſe abſentauit, iudex poſt eius abſentiam ſemper tenuit me in verbis, quero a vobis, dñe Imperator, qualiter iudex debet procedere. Reſpon. Imperator conſentaneum iuris fuit, hoc eſt cõueniens iuri, vt ei abſenti ſtatuãtur tpa ad veniẽdum, ⁊ reſpõdendum ſolẽniter, quod fit expreſſe eo citato tribus literis, vel vno peremptorio, p omnibus in quo ponatur quod veniat, ⁊ ſciat quod ſi in eadẽ contumacia perſeuerauerit iudex procedet contra eum ſecundum allegata, ⁊ petitiones preſentis. hoc dt prima pars inſtat querẽs ille maledicus iudex, vel mortuus eſt, vel receſſit, vt puto poterit ne hoc facere ſucceſſor ſuus? Reſpondet Imperator quod vel ipſe, vel ſucceſſor ſuus hoc facere curabit, ſi hoc non eſt factum. Sequitur a quo ter citatus. Inſtat querẽs ſi erit reus iſte in contumacia, qualiter prouidebitur mihi contra eum. Reſpondet Imperator iudex officium ſuum cõtra talẽ cõtumacẽ exercebit, quod eſt vt faciat alterũ de tribus vel quod mittat familiã, ⁊ faciat eum pſonaliter venire, vel quod rei petite poſſeſſionem, quam reus habebat transferat in autorẽ, ⁊ efficiat de poſſeſſore petitor, vel iudex examinet oĩa acta,
1 ⁊ pferat diffinitiuã ſñiam. h. d. ¶ † Not. quod debẽt abſenti ſtatui tpa ad veniẽdum decem dierum pro quolibet termino vt hic
2 tex. cum gl. de iudi. l. nonnunq̃. ¶ † Not. quod quis citatur per li
3 teras. ¶ † Not. quod in peremptorio fit comminatio,[a] vt ſi nõ ve
4 niat procedetur contra eum ad vlteriora, ſecundum partis petitionem. ¶ Not. quod non eſt expeditum per primum iudicẽ, po
4 teſt expediri per eius ſucceſſorem. ¶ † Not. vltimo tria remedia, contra contumacem. ¶ Veniamus ad gl. op. ⁊ videtur, quod dilatio ſit xxx. dierum, vt in aut. qui ſemel. j. eo. Gl. dt quod iura antiqua in hoc corriguntur quod an ſit verum dicam tibi. ¶ Opp. ſcda in fine. dt quod põt perueniri ad diffinitiuam ſñiam. Cõtra,
5 lite non conteſtata non poteſt ferri diffinitiua ſñia, vt l. fin. §. illud. de tempo. appel. ſed hic non dicitur, quod fuerit conteſtata ergo, ⁊c. Solu. dicit glo. quod hic intelligitur poſt litem conteſta. Alii dicunt quod hic ante litem conteſt. loquitur queſtio, ⁊ quod in fine dicitur, loquitur de ſententia interlocutoria, propter quã peruenitur ad primum, vel ad ſecundum decretum. Gloſſ. tenet primum, fatetur tamen quod ante litem conteſta. debet fieri citatio, eodem modo quo hic dicitur fieri poſt litem conteſtatam, et vide gl. examinabimus incontinenti, ⁊ eſt ſcda gl. quam notabilis. Pro examinãda iſta gl. habemus videre duo. Primo, an hec lex poſſet intelligi in abſente, ante litis conteſtationem? Reſpon. non. Nam ante litem conteſtatam in reali fit miſſio, tamen reus abſens auditur intra annũ de poſſeſſione, vt l. ſi quis emptionis. §. pen. ſ. de preſcrip. xx. anno. Sz hic dr̃, quod transfertur poſſeſſio, ⁊ ſit de poſſeſſore petitor, ⁊ ſic nunq̃ auditur, niſi de proprietate, ex quo apparet, quod ante litem conteſtatam non loquitur. Scdo eſt videre, an ante litẽ cõteſtatã debeãt p̃cedere citationes, ⁊ peremptorium eo modo quo hic dicitur. Gl. hic tenet quod ſic. Dominus Iacobus Butr. dicebat quod hoc non reperitur lege cautũ oẽs em̃ leges, que loquuntur de peremptorio, loquuntur quando quis vult peruenire ad diffinitiuam ſententiam non quando ad interlocutoriam primi, vel ſecundi decreti, vt patet ex omnibus legibus huius tit. ⁊ ad l. peremptorium. ff. de iudi. ⁊ l.
b cõtumacia de re iudi. Mihi videt̃ quod gl. dicat veritatẽ.[b] Pro hoc habemus tex. in l. preſenti. §. ſed ſi hoc faceret de his, qui ad eccl. cõfu. Hoc tenet in l. ſi finita. §. Iulianus de dãno ĩfecto in gl. magna hoc ẽt obſeruat cõſuetudo, ⁊ oẽs tenẽt. ¶ Aduerte tñ ⁊
6 notabis quod † hãc gloſſ. intelligo qñ ẽt citatio vt pueniatur ad diffinitiuã, vel ad ĩterlocutoriã. hoc eſt ad primũ, vel ad ſm decre
c tũ. Sz qñ qs citaret[c] ad aliquã interlocutoriã ſup aliquo ĩcidẽ
7 ti, vel emergẽti, eſt aduertẽdũ. † quod ſi quidẽ illa interlocutoria quaſi exhaurit vires totius negotii. vt qr erat pferẽda ſñia abſolutoria ab obſeruatione iudicii, vel alia ſimili, puto quod debeat
8 p̃cedere perẽptoriũ, argu. ſ. eo. l. ſi p̃ſes. ⁊ l. Titia. ff. de accu. † In
d his aũt interlocutoriis[d] non ita põderoſis, vel qñ quis citaretur ad aliquem actum, vt ad videndum iurare teſtes, vel publicationẽ teſtium, tunc non debet precedere peremptorium. Sufficit em̃ quod fuit requiſitus, vt ſ. de teſt. l. ſi qñ arg. ad hoc. j. tit. j. in aut. niſi breuiores. ff. de accuſ. l. leuia. ⁊ ita communis practica obſer
9 uat, quod tene menti perpetuo. ¶ Op. ad aliud † quod dr̃, quod citatio ſit literis, contra in aut. de lit. §. omnem, ⁊ ſ. de iudi. l. ſancimus. in fi. Reſpondeo, queñã eſt citatio verbalis, que fit per nuncium, vel per epiſtolam vel per ſeipſum iudicem admonentem, ⁊
e iſta poteſt fieri, a quolibet iudice ordinario, vel delegato,[e] vt hic. Quedam eſt citatio verbalis, que fit per edictum propoſitum in albo, ⁊ iſta non poteſt fieri per delegatum. quia album non habet. Ita loquuntur contraria. Citatio vero realis non poteſt fieri, niſi per ordinarium vt in aut. de exhib. re. §. ſi etiam vero quidam. Tangam j. ⁊ hoc modo loquitur hic. ⁊ hoc modo habetis
10 aliã gl. ſup verſ. literis. ¶ Alterius opp. † dr̃ hic, quod debeat ter citari, contra qr ſufficit ſemel, vt l. Fulcinius. §. fi. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſ. ea. Sola. Ibi dicit expreſſe, nolo venire vnde amplius
f non debet citari[f] hic nihil dixit. Et vide gl. ſuper ver. contuma
11 cia. ¶ Op. ad ſecundam partem, † dicitur hic, vel quod ſucceſſor eius facere curabit. Cõtra, immo ſucceſſor debet nouum edictum proponere, ⁊ etiam nouam citationem facere, vt ff. de re iudi. l. edictum. Solu. Iſta debet intelligi ſecũdum illam, qr ſi primus perfecit omnia edicta, ſucceſſor dabit nouam citationem alias ipſe perficiat primas citationes, ⁊ vide gl. ¶ Sequitur tertia pars. dicitur hic quod cogetur perſonaliter venire. Cõtra in aut. de exhi.
12 reis. §. ſi vero etiã quidã. Sol. ¶ † Ibi loquitur in delegato, qui non poteſt realiter citare, capiẽdo perſonã. hic loquitur in ordinario. ¶ Contra hoc op. de l. j. ⁊ authẽ. ibi poſita. ſ. de offi. diuer.
13 iud. ff. de ĩ ius voc. l. pleriq3. de reg. iur. l. nemo de domo. Sol. † Dicit gl. regulariter ordinarius põt capere pſonã qñ vult. Fallit ra
g tione perſone, vt ſi eſt mulier,[g] que non poteſt capi perſonaliter, vt d. l. ii. de offic. ciui. iudic. ⁊ aut. ibi poſita. Item ratione loci, vt
h ſi eſt in domo[h] vt in aliis legibus ſ. allegatis in cõtrarium. Idẽ not. in d. l. pleriq3. ⁊ ſic innuit iſta glo. quod iudex poteſt ſemper quẽ facere capi perſonaliter, niſi in duobus caſibus hic poſitis. ¶ Iſtud videtur contra iſtum text. in quo dicitur, quod debet
i prius in contumacia cõſtitui, ⁊ tunc põt perſonaliter capi.[i] Sol. Hic loquitur, ſi de vrbanitate velit, quod tene menti perpetuo. Iſta eſt veritas quod ſemper qñ iudex vult, põt quẽ facere capi perſonaliter, ſed non põt cogi a parte, niſi prius reus in cõtumacia cõſtituatur ſolẽniter. Hic eſt caſus in hac l. ⁊ ideo ſi pars petit a iudice familiã, ⁊ iudex denegat, pp̃ter hoc nõ põt iudex tpr ſindicatus conueniri de hoc, quia licet poſſet, tamen non cogebatur. ſed poſtq̃ pars eſt contumax, vt hic dicitur, tunc ſi iudex denegaret familiã tunc poſſet cõqueri pars tpe ſindicatus, quia cogitur tunc, quod no. Alias autem quando poſſet quem facere
* capi * perſonaliter dixi. ff. ad l. Iul. pec. l. ſacrilegii, ⁊ ibi plene dixi, ⁊ etiam qñ quis poſſet facere detineri. Alterius opp. dicitur quod ſecundum remedium eſt transferre poſſeſſionem, cui reus incumbit in actorem. Contra, ſi eſt abſens, ⁊ non inuenitur quomodo poſſeſſioni incumbit. ¶ Huius timore gl. exponit duobus modis. Primo incumbit animo, qr retinetur animo, vel incumbit per familiam ſuam, ⁊ vide glo. Poſſemus etiam dicere quod incũberet poſſeſſioni corpore ſuo, ⁊ qd hic dicitur q̃ eſt abſens, ⁊ contumax, intellige a iudice tamen in poſſeſ. reperiebat̃. ¶ Venio ad gl. magnam, ⁊ Opp. dicitur hic, quod hic loquitur reo abſente. Actore preſente. text. videtur contra. in eo quod dicit auditis defenſionibus tuis, ex eo quod dicit, defenſionibus innuit q̃ reus erat preſens. Sol. tenẽdo lectu. quam teneo, expone defenſionibus, id eſt, intentionibus. Ponuntur em̃ iſta, quandoq3 vnum pro alio, vt l. j. ſ. de iur. ⁊ facti ignor. Alii timore huius contrarii dicunt, quod hec lex noſtra ponit tres caſus, vt loquatur quãdo agitur reali, prout dicit poſſeſſionẽ transferri. Item loquitur qñ agitur perſonali, in eo qd dicit auditis defenſionibus. Item prima duo remedia habent locum ante litem conteſta. Tertiũ poſt litem conteſta. Item prima duo remedia loquuntur reo abſente. Tertium in actore abſente, ⁊ ideo ponitur hic bene hec authẽt. qui ſemel. que loquitur in actore abſente. Domini, licet iſte lectu. poſſint eſſe vere in ſe, tamen ad iſtam l. non adaptantur. Nam hic continuatiuum reſpõſum Principis factum vni ſuper vnã queſtione, ⁊ ideo omnia iſta remedia debent adaptari ad vnã, ⁊ eandem cãm. De alio interrogabitur princeps, ⁊ ideo poſui cauſam in conuento reali, actore abſente poſt lit. conteſtatio. ¶ Proce

do vlterius in gl.dicitur hic quod ſit de poſſeſſore petitor.Cōtra,
immo videtur quod audiatur de poſſeſſione intra annum,vt l. ſi
qs.§.penultimo.de preſcrip.xxx.annor.Huius timore gloſ. ponit
vnā ſuā diſtinctionē,⁊ diſtinguit tres caſus.Aut reus abeſt poſt
lit.cōteſta.aut añ lit.cōteſta.vel quaſi, vt patet in gl. quā ſigna ⁊
not.¶Circa primum membrum habemus aduertere duo quan-
k dō eſt abſens poſt lit.ↄteſta.k Primo,qualiter ſuccurratur pre-
ſenti cōtra abſentē.Scdo,qualiter ſuccurrat̃ abſenti reo,lcontra
14 p̄ſentē.¶Venio,⁊ aſſumo † quod reus cōuētus reali eſt abſens,
iſto caſu p̄ſenti cōtra eū ſunt ꝓdita tria remedia alternatiue, q̄ po
nuntur in hac lege.Abſenti autem reuerſo,ſi quidem actor elege
rit primum modum,quia fecit eum capi perſonaliter,remanēt in-
tegra omnia ſua iura.quia eſt purgata contumacia.tamen expē-
ſas reficere debet,vt l.ſancimus.de iudic.ſi actor eligit ſecundum
modum ſcilicet de tranſlatione poſſeſſionis , reus non audietur,
niſi de proprietate,vt hic,⁊ l.ij.vbi in rem actio.⁊ gl.dicit hoc eſt
verū,niſi ſit interpoſitum ſm decretū,per quod ſtatuatur reo ab-
ſenti certum tempus,intra quod de proprietate doceat, qꝛ tunc
elapſo tempore nullo modo auditur, vt l. a quo fundus. de dam.
l infect.ſi vero actor eligit tertium modum,l ſcilicet quod pronun-
cietur,pronunciatum eſt contra abſentē, tūc eo reuerſo ꝑ appel-
latione,ſuccurritur per reſtitutionē in integrū ſm gl. que hic eſt,
⁊ in l.ſi.ff.de integ.reſti.ſi vero reus erat conuentus perſonali,tūc
etiam actor habet tria remedia.Primo quod capiatur perſona-
liter per hanc legem,⁊ erit per omnia idem quod in reali, ſi actor
iſtum modum elegerit.Item habet ſecundum remedium ſcilicet
quod mittatur in poſſeſſionem bonorum ex primo decreto,vt ſu-
pra de iudic.l.properandum.§. ſin autem. ⁊ illud non eſt illud re-
mediū,de quo ponitur hic,qꝛ ſit de poſſeſſore petitor , in caſu ve-
ro , quem pono non efficitur poſſeſſor immiſſus, ⁊ reus reuerſus
ſemper auditur refectis expenſis,⁊ recuperat poſſeſſionem , vt in
authē.ei qui.de bon.aut bo.iudi.poſſeſ.Itē habet tertium reme-
dium, quod proferatur diffinitiua ſnīa. ſi liquet de cauſa, vt d. l.
15 properādum,⁊ hic in fi.¶†Reo autē reuerſo, qualiter ſuccurra
tur eſt aduertendum ſi quidē reuerſus vult petere quod ſibi ſuc-
curratur contra ipſam ſententiam, non poteſt , niſi per appella-
tionē,vel reſtitutionē,vt not.in dicta l.finali.de in integr. reſtitut.
Si vero vult petere quod ſibi ſuccurratur cōtra miſſionē factā
ex vigore ſnīe,hic eſt aduertendum.ſi quidem ſnīa lata eſt cōdem-
natoria in quantitate,⁊ pro quantitate fuit facta miſſio in poſ-
ſeſſionem,⁊ tunc ſemper auditur ad recuperandum poſſeſſionem
a te interpoſitum ſecundum decretum,vt d aut.ei qui.Ita dice-
bat do.Iaco.Butr.Ad quod aduerte.Eſt tamen differentia, qꝛ
qñ miſſus eſt ante ſententiam,veniens paratus defendere recupe-
rat poſſeſſionem.Ideo enim erat facta miſſio, quia non defende-
bat,vt de aut.ei qui.Sed quando miſſio fit poſt ſnīam. non recu-
perat poſſeſſionem.niſi ſoluat.Ideo enim facta eſt miſſio. qꝛ non
m ſoluit.Hic eſt tex.not.nec eſt alibi,vt l.ſi pecunie.m in fi.ff.vt i poſſ.
leg.quod perpetuo tene menti, ſi vero lata eſſet ,ſnīa condemna-
toria ſuper aliqua ſpecie ſi miſſio eſſet facta in alio,quā ipſa ſpe-
cie,idem quod ſupra.Si vero miſſio eſſet facta in ipſa ſpecie,tunc
ipſe,nō poſſet recuperare poſſeſſionem,vel proprietatē,niſi face-
ret reſcindi ſnīam per appellationē,vel reſtitutionem, ſecundum
formam l.ſi.de in integr.reſtitutio. Scdo vero caſus eſt hic quan
do reus eſt abſens, lite quaſi conteſtata in cauſa. Dicam de hoc
plene in l.ij.ſ vbi in rē actio.Tertio caſus eſt,qñ fuit abſens ante
litem conteſtatam.vel quaſi, ⁊ iſta eſt propria materia primi , vel
ſcdi decreti,quā Cy.ponit in l.cum proponas de bon.auth. iudi.
poſſi.⁊ ego latiſſime tractaui in l.ſi finita .§.Iulianus.de damno
n infecto.Venio ad quedam extra gl. ¶Op.vno n modo extra gl.
16 ⁊ quero duas qō.¶Opp.† ſic.Citatus ad vnum actum,non po-
o teſt grauari o in alijs,per ſuam contumaciam,vt l.aut qui aliter.
in princ.⁊ §.j.⁊ §.ſequen.quod vi aut clam.Facit ſ.eo.l.ſi vt pro-
ponis.la ij.Sꝫ hic in peremptorio fuit dictum,vt veniat,⁊ ſi non
venit,iudex audiet allegationem preſentis. Vnde videtur.quod
contra abſentem non poteſt procedi ad aliquid, niſi vt audiātur
l allegationes partis,ſed ſ. dicitur quod ad inſtantiam iſtius iu-
dicialiter proceditur,ſecundum iſta tria remedia hic poſita,ergo,
⁊c. Solu. Dico quod hic dicitur allegationes intellige petitio-
nes,ſeu poſitiones,⁊ allegationes omnes,que hoc vocabulo com
prehenduntur,⁊ hoc de iure communi. Sed communis conſue-
p tudo iudiciorum ſe habet quod hoc vocabulum allegationum,p
intelligat̃ tm̃ de allegationibus iudiciorum ideo hodie perēpto-
q rium debet aliter proponi, q vt dicat, ſi non veniat,procedetur
contra eum ad ſententiam.iuſtitia intercedēte, vel procedetur ad
vlteriora iuſtitia mediante,⁊c.¶Quero,hic ponuntur tria reme
dia,in cuius erit electione eligere. ¶Reſpōdeo,in electione pre-
r ſentis actoris r vt l.qui in heredē.§.eligere.de trib. ⁊ l.ij.§. ſi qs.
de eo quod cert.loc. Hoc etiam apparet ex l. ad peremptorium.
ff.de iudic. que dicit, vt primo quis petat, ergo debet precedere

17 partis petitio. ¶Quero ſecundo.† ſi aliquis vnam ex iſtis vijs
s elegit vtrum per hoc preiudicetur ſibi qu n poſſit redire s ad
alias. Verbi gratia. Fuit in actorem tranſlata poſſeſſio , nunc
vult facere reum capi perſonaliter,poterit ne.Text.videtur vel-
t le quod ſic,⁊ in l.j.§.quid ergo.de vent.inſpi. Facit l.nemo carce-
rem.ſ.de exact.lib. x. ⁊ quod not.dixit Archidiacon.extra de eo
v qui mit.in poſſeſſio.cauſa rei ſeruan.cap.j.libr.vj.¶Quero v ter-
tio,dicitur hic,a quo tempore citatus,ſi contumaciter preſentiā
18 ſui facere neglexerit.†¶Quero quid requiritur ad hoc.vt dica-
x tur quis contumaciter x abeſſe. Reſponde requiruntur primo
tres citationes,vel vna pro omnibus vt hic. Secūdo requiritur,
vt pars,ſcilicet,actor,preſentet ſe in termino.Nam ſi actor ſe nō
preſentaret,⁊ reus ſe non preſentaret,non eſſet contumax, vt l.ij.
in fine.ſi quis in ius voca.⁊ l.arbiter calend.ſ.de arbitr. ⁊ de iu
dic.l.properandum.§.j.ibi parte inſtante,⁊ eius abſentiam incu-
y ſante,y ⁊c.Et ideo eſt practica.Talis contra talem. qui ſe in ter-
mino preſentauit ⁊ eius contumaciam accuſauit. Item requiri-
tur aliud quod illicentiatus non recedat, ⁊ ideo ponitur in pra-
z ctica,⁊ licentiatus receſſit, z hoc ideo ſi enim me preſentarem , et
non ſtarem per totam horam,quam habet reus ad veniendum,⁊
tunc non videtur veniſſe.qui non ſtetit vnde debet ſtare tota ho-
ra,vt innuit l.⁊ poſt edictum.ff.de iudic.nec ſufficit venire,⁊ rece-
aa dere ſtatim vt tex.innuit in l.queſitum.ff.aa de re iudi.⁊ Inno.ple
ne dicit in c.calumniam.de pen. extra quod not. ⁊ tene menti to-
to tempore vite tue.

ADDITIONES.

a ¶Cominatio.Adde in l.ad peremptorium.ff.de iudic.⁊ no. glo.
⁊ doct.in cap.cauſam que extra de reſcript.vide tamen Bart. in
l.ſi finita. §. Iulia.de damno infecto.in verbo quero vtrū poſtq̄
eſt contumax peremptorie,⁊ Bar.ſ.ea.l. vbi tenet contrariū eius
quod ipſe ponit in §. Iulia.⁊ idem in qualibet citatione nō pem-
ptoria,que ſit quando proceditur ad ſententiam contra abſentē,
ſecundum gl.Bar.in l.ſi apparitor.C.de appari.libr.xij.ſed Bal.
hic videtur tenere cōtrarium,cogita,⁊ plures formas perempto-
rij vide per gl.in c.conſtitutus.de ſentē.excom.in ſexto,in verbo,
vna pro omnibus.

b ¶Dicat veritatem.Vides ergo quod in iſtis requiritur perem-
ptorium,ſcilicet, in diffinitiua miſſione in poſſeſſionem , etiam ex
primo decreto ⁊ ſnīa ab obſeruatione iudicij , ſed ad alia merita
cauſe quelibet citatio dicitur peremptoria,vt hic per Bartol.hic
tenet Egid.⁊ poſt eum Ioan.And.in c.conſuluit de offi.delegat.
⁊ ſequen. Ioā.And.in c.ad petitionem de accuſ.⁊ Bar.in §. Iul.
⁊ in extrauagan.ad reprimendum in verſi.ſuper dicto crimine.⁊
Ang.in l.j.§.ſtipulatio.ff.ſi cui plus quam per legē falc.Sꝫ Spe.
in tit.de dilat.§.vidēdum.poſt princ.in verſic.termini dicit quod
non meminit ſe elegiſſe quod citatio ad merita dicatur perēpto-
ria ad alios actus paris,vel vilioris preiudicij.illis qui ſupra pri-
mo ſunt expreſſi,vt puta in ſnīa de citatio.bono.l.j.ff.de requi-
reis,vel in ſententia.qua pronunciat iudex ſe iudicem incōpeten-
tem.vel libellum eſſe ineptum eadem ratione,⁊ vide Spec.in tit.
de citatione.§.viſo verſ.dicunt prout videtur referre Bart.in §.
Iulianus in princ.Sed quod in ſententia annotationis bonorum
requiratur peremptorium tenet Inno.in c. ad petitionem de ac-
cuſa.quod ſatis hic videtur ſequi Bar.⁊ refert domi. Ioan.in
§.Iulia.ibi omnino vide eum quando duo iudices requiruntur
tum,an requiratur tertia requiſitio.Bal. in l.ſi.ff.de fer.⁊ ſi
de except.quod ſequitur Inno.in c.cōſuluit de offi.delegati.
in l.tres denunciationes.ſ.eo.⁊ Bal.in l.properādum.§.ſi qui-
dem.l mita per Bar.in aut.qui ſemel.Sed inquantum
eam tenet etiam in qualibet interlocutoria grauis preiudicij,do.
Ioan.Andr.in d.§.Iulianus.videtur tenere contrarium
de Bal.in l.eos.ſ.de appel.vbi tenet idem in ſententia ſuper
tione,⁊ videtur velle Bart.hic dum dicit alie ſimiles per
Et de abſolutoria ab obſeruatione iudicij,quod reqratur perem
ptorium,tenet Bal.per illum tex.in l.properandum.§. ⁊ ſi qui-
dem.Et iſtis adde Bal.no.in l.tres.ſ.eo.Et predictis adde Bal.
ſ.cōmi.vel epiſtolas in rubr.⁊ que dicta ſunt in l.ſi opus de op.
noui nunc.⁊ per Bal.in addi.ſpec.in tit.de ſenten.In cauſis aut
ſummarijs non requiritur peremptorium ad audiendum ſenten-
tiam.Ita dicit Abb.in c.cum olim.de teſtib.de quo videtur
in clement.ſepe.de verbo.ſignific.in verb.peremptorie,
in c.conſuluit.de offi.deleg.

c ¶Quis citaretur.Adde Bart.in l.ſi finita.§.Iulianus.quod
ibi dixi de damno infecto.

d ¶Interlocutorijs.Not.an in interlocutoria requiratur perem-
ptorium.⁊ vide Inno.in c.ad petitionem.de accu.⁊ vide quod di-
xi poſt Bar.in l.ſi opus.de oper.noui nunc.

e ¶Vel delegato.An delegatus poſſit citare.Adde Barto.in l.
plerique.poſt gl.ibi,cum ſe.ff.de in ius vocan. ⁊ in d.c.ad repri-
mendam.in ver.per edictum,⁊ vide in aut̃ qui ſemel.

Citari

f ¶ Citari. Adde quod idē voluit Bar. in l. ſi. ff. de in integ. reſtitutio. ⁊ Spec. in tit. de leg. §. j. Inno ⁊ Hoſtien. in c. ad petitionē. de accu. ⁊ Bart. in l. ſi finita. §. Julianus. de damno infecto. ⁊ domi. Ant. in c. ſi. de eo qui mittitur in poſſeſ. cauſ. rei ſeruande. ⁊ Spe. in tit. de citatione. §. viſo. in ver. itē poteſt teſtari. ⁊ in verſi. ſit ergo peremptorium. Sed Petrus, ⁊ Cyn. in auť. qui ſemel. j. codē ⁊ Joan. And. in additio. Spe. in tit. de procu. in §. j. tenuit contrarium, ⁊ Angel. in l. ad peremptorium. ff. de iudic. ⁊ do. Anto. in c. conſuluit. de officio dele. ⁊ Imo. in dicto §. Julianus. ⁊ adde bal. Ang. ⁊ alios ſequen. Bar opin. in l. tres. j. eo. ⁊ etiam Imo. in l. ex conſenſu. §. eum qui. de appel.

g ¶ Mulier. Mulier non poteſt citari. Limita, vt per Bart. ⁊ ibi dixi in auť. ma. ⁊ auie. ſ. quando mu. tu. offi. fungi poteſt.

h ¶ In domo. Sed Imo. videtur tenere contrarium in dicta. l. a diuo Pio. §. in venditione. de re iudi. ⁊ idem not. Inſtitu. de actio. ⁊ etiam hic. Bal. tenet contra ipſum, per iſtum tex. quod etiam videtur ſequi Lud. in l. iiij. §. pretor. de damno infec. licet vt ipſe refert ibi domi. Franc. de Rampo, tenuerit opin. Bald. allegando dictum §. pretor. a cōtrario ſenſu. Sed opin. Bal. forte eſt verior, quam etiam tenuit Jac. Butr. vt ipſe refert hic. Adde Bal. in l. j. ſ. de iuris, ⁊ fact. ignor. ⁊ facit ad not. per Bar. in l. a diuo Pio. §. in venditione, de re iudicata. dixit Bald. in l. plerique. ff. de in ius vocan. quod ante capturam debet citari perſonaliter in ciuili, ſicut videmus quod requiritur miſſio in poſſeſſionem. quod eſt minus in criminali requiritur ſecundum eum arbitrio iudicis in authent. vt nulli iudices. §. ſi quis. vero comprehēſorū. Facit quod notat. Innoc. in cap. verum eſt de ſenten. excommuni. ⁊ vide bal. hic in prima queſtione. ⁊ adde Bal. in l. ſi quis curialis. ſ. de epiſcop. ⁊ cler. in princ. ⁊ in l. quod euitandi. ad finē, ſupra de condi. ob. turpem cauſam. ⁊ ipſe Bar. idem tenet, cum l. ea. ſ. eod. ⁊ dicit Pau. de Caſt. in d. l. plerique. in fine, quod iudex non debet per capturam cogere ad comparendum perſonaliter niſi ex cauſa, per l. ſi. cum ibi not. ſ. de procu. ADDE Qualiter iudex poſſit facere capere debitorem, ⁊ quando creditor propria authoritate capere poſſit debitorem Bal. conſ. xij. lib. j. ⁊ que requirātur ad hoc vt quis dicatur legitime carceratus, per eundem eodem lib. cōſi. xj. ⁊ conſi. xlix. eo. lib.

i P. PAV. P. ¶ Capi perſonaliter. Contra iſtud conſulnit Com. late conſi. clvij. incip. in cauſa benedicti.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Facere capi. De hoc vide per Pau. caſt. ⁊ Imol. in l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infect.

k ¶ Poſt litem conteſta. Et ſic not. ex iſto tex. quod poteſt perueniri ad primū decretū poſt litem conteſt. Et hoc firmat gloſ. in l. properandum. §. ſin autem reus. ſ. de iudicijs in verbo, abſente ⁊ Bar. in l. ſi finita. §. Julianus. ff. de damno infect. in ver. quero, dixi. quod regulariter, ⁊ vide concordantias per Alex. inductas in §. ſin autem reus.

l ¶ Tertium modum. Ex his not. quod in actionibus realibus habet locum ſecundum decretum. Ad quod vide Bal. in l. ij. ff. ſi ex noxal. cauſ. aga. ⁊ in auť. ei qui. de bon. aut. iud. poſſeſ. ⁊ vide Ang. in l. a quo. ff. de damno infect. licet in contrarium videatur gl. in l. iij. §. genera. ff. de acquir. poſſeſ.

m ¶ Si pecunie. Et ibi vide Bar. ⁊ idem tenet Bar. in l. properādum. §. ſin autem reus. ſ. de iudi. ⁊ l. ſi finita. §. Julianus. de dam. infect. vbi vide. Quam ſententiam limita vt per Ang. ⁊ Mod. in l. ſi finita. §. item videamus. ff. de damno infecto.

n ¶ Oppo. vno ⁊ not. hic quod cōtumacia in vno articulo non nocet in alio. Idem tenet Bar. in l. ſi prius in j. oppo. ſecunde partis de oper. noui nunc. De quo eſt gl. not. in c. j. de do. ⁊ contu. in vj. Et facit quod no. gl. in d. c. eo tit. Jo. And. i c. eccleſia. el. ij. de elec. Quod limita ſecundum Ang. niſi citatio ſit generalis. l. qui ante. de verbo. oblig. vbi vide And. Barb.

o ¶ Grauari. Ad hoc bene facit quod dixi poſt Bar. in l. de vnoquoque. de re iudi. Tu vide not. Bar. in l. ſtatuliberos. §. ſanus. de ſtatulibe. ⁊ que dixi in d. l. aut qui aliter, ⁊ quod not. Bart. in l. ſi prius. in princ. ſecunde partis de oper. noui nunc.

p ¶ Allegationum. Quid contineatur in ver. allegationibus tenementi ad hoc, quod not. do. Anto. in c. paſtoralis. de cauſa poſſeſ. ⁊ proprie Ang. in auť. iubemus. ſ. de iudi.

q ¶ Aliter proponi. Vide Bar. ſ. in ea. l. ⁊ Bar. in d. §. Julianus. Sed hic loquitur Bar. quando erat trina citatio in vno verbo, ⁊ peremptoria.

r ¶ Preſentis actoris. Et iſtis adde Bal. in l. ij. in prin. ff. ſi quis ius. dicen. non obtempe. ⁊ ibi vide per Bar. ⁊ omnes doc. in ſi.

s P. PAV. P. ¶ Poſſit redire. Idem tenet hic Bald. in l. qui legati per illum text. C. vt in poſſeſ. leg. ⁊ in auť. que ſupplicatio. C. de preci. imper. offer. melius in l. qui reſtituere. C. de rei vend. vbi limita niſi pignora eſſent data in ſolutum, vide Alex. in l. ſi finita. §. Julianus. ff. de damno infect. in l. j. §. j. circa ſi. ff. ſi quis ius. dicen. non obtemp. ⁊ conſ. dcxix. vide Ang. ⁊ Alexā. in apoſtil. in l. nemo carcerem. C. de ex acto. Jaſ. in l. j. in princ. ff. ſi quis ius. dic. vbi allegat alias concordantias ad doct. Bart. hic. ⁊ vide Jaſ. in l. j. in princ. ff. ſi quis ius dic. ⁊ vide eundem limitantē in ea. l. j. §. j. in primo not. Item vide eundem in l. nulli. in ij. fal. C. de iudi. vbi etiam ponit an poſſit coram diuerſis iudicibus in exequutiuis agi. vide etiam in ij. reperto. ver. exequutio.

t ¶ Velle quod ſic. Not. bene, ⁊ adde quod dixi in l. heres. §. pen. ff. de fideiuſſ. ⁊ not. Bald. in l. ignorare. ſ. de teſt. mili. dixit tamen Bald. in l. ſi creditor. ff. ſi cert. petat. quod heres pignori non pōt impetrare capturam, ſed forte non procedit in peremptorio ſnie. Item forte hec intelligenda ſunt quando procedit contra contumacem, vt voluit Bal. in l. ſancimus. ff. de iudi. ⁊ ideo dicit Bald. in l. j. poſt gl. de prohi. ſeq. quod contra contumacem quis nō pōt vti miſſione in poſſeſſionem, ⁊ ſequeſtrationem, ⁊ vtrobique vide bal. in auť. que ſupplicatio. ſ. de preci. Imper. offer. vide bald. in l. qui legati. C. vt poſ. leg. ⁊ Ang. in l. nemo carcerem de exact. trib. libr. x. adde quod creditor, licet elegerit vnam viam, tamen poſſit debitorem facere detineri. Rom. conſ. cxxxiiij.

v ¶ Quero tertio. Adde Jo. de Lig. in c. ij. de dolo ⁊ contu. ⁊ Joā. And. ibi, vbi alleg. bar. hic And. barb.

x ¶ Contumaciter. Quid requiratur ad hoc, vt quis dicatur contumax, adde bar. ⁊ ibi dixi in l. qui ante Calendas. ff. de verb. obli. ⁊ in d. l. ſi finita. §. Julianus. vbi optime.

y P. PAV. P. ¶ Abſentiam incuſante. Circa hoc an neceſſariū ſit quod accuſetur contumacia non cōparens, vide Jaſ. in l. properandum. §. j. in v. not. C. de iudi.

z P. PAV. P. ¶ Licentiatus receſſit. Vide Dec. in c. j. in v. notabili extra de indic.

aa ¶ Queſitum. ff. de re iudi. ⁊ ad hoc vide ibi dicta. Adde pro hoc dicto bar. ⁊ voluit Pet. de Ancha. conſ. xvj. quod ſtante ſtatuto, quod reo non comparente intra terminum habeatur pro contumace, ⁊ exbannito quo ad miſſionem in poſſeſ. ⁊ captura. quod ſi actor non accuſauerit contumaciam, quod non habebitur pro contumace.

AVTHENT.

4 ☞ Contumax in primis dilationibus, licet veniat intra terminū vltime dilationis, tenetur tamen expenſas reficere.

5 An quis poſſit emendare, ⁊ mutare libellum, ante litem conteſtat, ⁊ num. 6.

6 Agere nemo cogitur ante porrectionem libelli, ſed poſt porrectionem cogitur, niſi renunciet.

7 Citatio per edicta fieri nō pōt, niſi ab ordinario, ⁊ delegato principis.

8 Actori abſenti poſt litem conteſtatā, ⁊ liquidato negotio, dz ſtatui tempus decem dierum pro ſingula dilatione, ⁊ dari annus antequam perueniatur ad diffinitiuam. ⁊ nu. 13.

10 An lite non conteſtata poſſit perueniri ad diffinitiuā contra actorem abſentem.

15 Abſens pōt citari per nuncium, vel per literas perſonaliter, vel ad eius domum.

18 Reo abſente, non eſt aliquid immutatum.

19 Reus preſens non pōt cogi litem cōteſtari, ſz peruenitur ad miſſionem in poſſeſſionem, ex primo decreto, ⁊ qn̄ poſſit pro motu iudicis puniri.

21 Quod tunc non requiratur nouus libellus, ſed ex officio iudicis deſeruiente prime actione propoſite hoc fiet.

a QUi ſemel. [a] Dictum eſt in lege Codicis de reo contumace, eſt videndum de
b actore contumace, qualiter reo ſuccurratur [b] contra
1 eū, ideo poſita eſt hic hec auť. Et diuide eā ſic. † Primo ponit quid debeat facere actor. Secūdo qualiter conſtituatur actor in contumacia. Tertio per quem iudicē. Quarto quo caſu. Quinto, qd̄ ſit officium iudicis, actore conſtituto in cōtumacia. Secunda ibi, qui ſi cauſam. Tertia ibi, que citatio. Quarta ibi qd̄, ⁊ locum. Quinta ibi, qd̄ ſi vocatus. Iſta quinta particula ſubdiuiditur in tres partes. Primo qd̄ ſit officiū iudicis actore nullo modo veniente. Secundo quid ſit officium iudicis actore veniente. Tertio quid ſit officium iudicis actore veniente admiſſo, ⁊ poſtea deſiſtente. Secunda ibi, ſed nec. Tertia ibi his quoque.
2 Et iſta diuiſio ſufficit pro ſummario. ¶ † No. quandocunque pro
c ceditur contra contumacem, [c] debet fieri ad petitionem preſentis, vt hic, ibi reo poſtulante. Simile in l. properandum. §. j. ſ. de
3 indic. ⁊ l. ad peremptorium. ff. eo. titu. ¶ Secundo ſnot. † quando-
* cunque poteſt perueniri ad diffinitiuam, * contra aliquem abſentem tunc iudex pōt ſupplere de facto, ⁊ perquirere veritatem inducendo teſtes, ⁊ alias probationes. Tex. eſt hic ibi, ⁊ pquiſita veritate, ⁊c. Pro hoc facit quod videbitis j. de app. l. ampliorē. §. j.
4 ſcdm verum intellectum, ⁊ ibi dicam. No. tertio, quod † contumax
d reuerſus non auditur, niſi refectis expenſis, [d] vt hic, ⁊ l. ſanci-

mus.§.de iud. ¶ Et aduerte ad vnum quod hic not. quod lʒ om-
nes dilationes non ſint elapſe, ſed forte venit intra terminum vl-
c time dilationis, tñ tenetur expenſas reficere,[c] quia fuit cõtumax
in alijs primis dilationibus. Text. eſt hic rotundus. Nam venit
intra terminũ, qui eſt vltima dilatio. Tenetur eñ reficere expen-
ſas factas ante, alias non audiatur, vt hic patet in tex. Op. pri-
mum, ⁊ videtur quod quis poſſit mutare libellum, vſqꝫ ad litis
conteſta. vt l. edita. §. de edend. hic dicitur contrarium, quare ma-
le. Gl. dt, p iſtã authen. derogatur in hoc illi legi: cumulatio tñ p-
mittitur hodie ſicut olim. Et vide gl. ſup verbo, ad fin. Odoffred.
5 d: cõtrariũ. Pro huius declaratione ſcias † quod ſi aliquis vult
f emendare libellum[f] addendo vel detrahendo aliquam qualita-
tem, ex qua non mutatur actio, hoc eſt licitũ omni iure, vt l. in de-
* lictis. §. ſi detracta.* ff. de noxali. ⁊ d. l. edita. prout dicit emenda
re. Quandoqꝫ vult quis actionem mutare, hoc eſt, renunciare pri
me actioni propoſite, ⁊ proponere aliam, ⁊ iſtud etiam poteſt om
ni iure, vt l. edita, prout dicit mutare, ⁊ ſupra de pact. l. poſtq̃ liti.
6 † Quandoqꝫ quis vult differre,[g] nec proſequi nec renunciare, et
g iſtud non poteſt per iſtam authen. in l. edita nihil immutatur, ſe-
cundum eum, ⁊ bene, ⁊ tenent Oldrad. hic, ⁊ domi. Iac. de Are-
* tio. ⁊ Iaco. Butr. ⁊ omnes. ¶ Op. ſcdo * ſupra, vt nemo innuit.
l. prima. Solu. Non cogitur quis agere ante porrectionem libel-
li, ſed poſt libellum porrectum cogitur, niſi renũciet vt hic, ⁊ hoc
dicit gl. ¶ Venio ad ſecundam particulam. hic dicitur quod vo-
7 cetur tribus edictis. † Cõtra, videtur quod per edicta h nõ poſ-
h ſit citari, vt l. ſancimus. §. de iud. Solu. Ordinarius poteſt citare
per edicta, hoc poteſt etiam delegatus Principis, vt in hac au-
thent. alius autem delegatus hoc non poteſt, vt lege contraria.
Et hoc ſent. t gloſ. ⁊ bene eſt ſuper verbo, delegatus. Fateor tñ,
quod hodie proponere iſta edicta non eſt ſic in vſu, ſed magis eſt
in vſu citatio, que fit per literas, vel per nuncium, vt audiuiſtis l.
cõſentaneum. ⁊ hoc ſentit hic gl. ſuper verbo, tribus. ¶ Opponi
tur in eadem gl. vbi eſt ſemel ſcriptum, ibi non poteſt iterum ſcri-
bi, ſicut vbi ſedeo, tu nõ potes ſedere, vt l. ſi vt certo. §. ſi duobus
vehiculum. ff. cõmodati. Quomodo ergo in eodem dealbato re-
ſcribitur, vt innuit hec authen. Reſpondet gloſ. vel quod prima
ſcriptura deſtruatur, vel dealbatorium erat ita magnum, quod
terant deſcribi tria edicta citatoria. Hodie autem quando iſta
edicta proponũtur, affigitur aliqua ſcriptura in aliqua colũna,
i vel in muro. ⁊ vide gl. ¶ Opponitur dicitur hic.[i] quod per in-
terualla triginta dierum. Contra, immo decem dierum. vt l. con-
ſentaneum. §. eo. ⁊ §. de iud. l. properandum. §. j. dicit gl. quod ille
leges in hoc corriguntur per iſtam authen. quod hodie ſtatuun-
tur maiores dilationes. Alij, vt Odoffr. dicũt quod ille leges lo-
quuntur in reo contumace, hec in actore, quod gl. non placet, qꝛ
non debet eſſe melior conditio actoris, quam rei, vt l. non debet.
ff. de re iudi. vide gl. domi. Iac. Butr. tenet opin. Odoffre. per ra-
tiones ſuas, prima quod non mutatur, ⁊c. vt l. precipimus. in fi. j.
de appellat. Scdo ex identitate rationis nunq̃ inducitur legum
correctio, vt not. in aut. quas actiones. §. de ſacro ſanc. eccl. pbe-
tur in l. ſi vera. §. de viro. ff. ſoluto matrimo. Preterea non eſt ea-
dem ratio in reo, que eſt in actore. Nam contra actorem perueni-
tur ad diffinitiuam ſñiam lite non conteſtata, merito ſibi dantur
maiores dilationes, ſʒ cõtra reum nõ pceditur ad diffinitiuã, lite
non cõteſt. ideo dantur minores dilationes. Et iſtud mihi placet,
licet multi tenuerint op. Ioan. Sed contra hoc videtur. d. l. pro-
perandum. §. ⁊ ſi quidem. vbi etiam authore abſente, ſtatuitur
tempus decem dierum. Sol. Actore abſente poſt litem conteſta-
tã, ⁊ liquidato negotio, habent locum dilationes poſite in l. ppe-
8 randum. † Sed actore abſente, negotio non liquidato, ad hoc vt
liquidetur eo abſente, debent dari dilationes, que in hac authen-
9 tic. ponuntur, vt hic vides. Procedo vlterius. † dicitur quod hoc
locum habet, ⁊ ſi lis cepta non ſit. Contra, lite conteſtata nõ per-
uenitur ad diffinitiuam, vt l. ſi. §. illud. de tempo. appellat. ſed hic
dicitur contrarium. Huius timore dicebant quidam. vt Bulg.
quod hic dicitur quod locũ habeat, ſcilicet talis citãdi modus, li
cet ad diffinitiuam non poſſit perueniri. niſi lis eſſet conteſtata.
Omnes alij noſtri gl. ⁊ Moder. doct. dicunt contrarium, qꝛ hoc
in odium actoris, etiam lite non cõteſtata, peruenitur ad diffini-
k tiuam[k] ſecus in reo cõtumace. Ita loquitur * lex contraria. Et
* † notes hic vnum, quod idem eſt dicere, lis cepta eſt, quod lis eſt
10 cõteſtata. ⁊ iõ in quibuſdã partibus dr̃, quod lis eſt cepta p nega
tionem, ⁊c. vt ſit Spus. ⁊ probatur per iſtam authen. Procedo
vlterius, ⁊ venio ad quintam partem, dr̃ hic, aliud anni ſpatium
indulgetur, ⁊ ſic innuit quod alium annum habet, quod eſt con-
tra iſtã auth. qꝛ primo nõ habuit niſi tres menſes. Gl. dicit quod
hic nõ implicat vt alibi, vt in l. non ſolum. §. queritur. ff. de pcur.
Item op. ⁊ videtur quod non debeat dari annus, ſed decem dies,
vt in authen. quod fieri. §. de dilatiõib. Solu. plures dãtur in gl.
11 Vna ibi, in odium eius, † qui impetrauit reſcriptum ad iudicem
extraordinarium. Hec non eſt bona, quia hoc licite fuit impetra-
tum ad iudicem extraordinariũ. Alia eſt vera ibi volebat abſolui
ab obſeruatione iudicij, hic diffinitiue. ⁊ hec vera. Item opp. di-
citur hic, quod auditis ⁊ refectis expenſis. contra. imo debet ſa-
tiſdare, vt in authen. ei qui iurat. j. de bon. authoritate iudi. poſſi.
Sol. Hec lex ſuppletur per illam, quia debet reficere expenſas, ⁊
ſatiſdare, vt ibi dicitur.

12 **Expeditis**. Contrarijs venio ad queſtiones. Primo
quero. † quid debet facere actor, q impe-
trauit iudicem delegatum? Reſpondeo, debet reſcriptum preſen
l tare[l] iudici, vt hic, ⁊ ſtatim preſentationem facere debet intra
annum, vt extra, de reſcript. cap. plerunqꝫ. tunc iudex debet cita-
re reum, ⁊ etiã in citatione dʒ ei mittere copiã reſcripti, vt hic pa
tet in principio, ibi, ⁊ per eum aduerſario cognitis. Et per hoc
dicũt Canoniſte quod ſi reus poſtea veniens peteret copiã reſcri-
pti, nõ dʒ habere, qꝛ eã habuit in citatione, vt extra de dila. cap.
13 ij. vbi p Inno. ⁊c. Vlterius, venio ad ſcdam partem, † q̃ro que eſt
practica actore cõtumace. Et hic aduerte, reus veniens q̃nqꝫ eſt
contentus ſolum quod caſſetur citatio facta de eo ſcilicet peremp
torium factum de eo, hoc obtinebit indubitanter ſine alia cita-
tione, ſeu ſine aliqua cognitione, eo ipſo quod actor nõ reperit in
die termini. Hic eſt tex. in l. ⁊ poſt edictum. §. j. ff. de iudic. Super
iſtam caſſationem non plene cõſultum eſt reo, qꝛ actor veniens re-
fectis expenſis poſſet facere iterum citari eum ſuper eodem libel
m lo,[m] vt l. ſancimus. §. de indi. ⁊ ideo q̃nqꝫ reus petit plus, ſcilicet,
quod abſoluatur ab inſtantia, ⁊ iſtud non poteſt fieri, niſi actor
iterum citetur intra talem terminum, alias reus non abſolueretur
tur ab inſtantia iudicij. Ita dicit Inno. in cap. conſuluit. extra de
offic. delegat. quod eſt verum, quia abſolutoria ab obſeruatione
iudicij non debet fieri, niſi precedentibus citationibus, argu. l. ſi
preſes. §. eo. Hoc tamen intelligo ſecundum communem vſum cu-
n riarum. Sed ſi actor promiſiſſet[n] exercere litem, ſecundum for-
mam illius authent. offeratur. §. de litis conteſtat. tunc non eſſet
opus noua citatione, quia ſufficeret expectare eum actorem per
decem dies, quibꝰ elapſis, reus abſolueretur ab inſtãtia iudicij,
vt dicta authen. quod fieri. ſupra de dilat. Sed qꝛ per hoc non eſt
plene conſultum reo, qꝛ poteſt actor de nouo dare libellum, ⁊ in-
cipere nouam inſtantiam, ideo reus quãdoqꝫ petit plus, ſcilicet,
quam pronuncietur diffinitiue: tunc habemus practicare iſtã au
thenticam. iſto caſu debent precedere tres dilationes, ⁊ poſtea
dʒ dari annus, ſecundum formam huius authentice. elapſo anno
non debet plus citari actor, ſed iudex debet veritatem perquire-
re vt hic dicitur. Iſtud autem quomodo faciet requirendo ami-
cos, ⁊ notos rei abſentis, quod hodie practicatur per proclama
generale, videlicet quod quicunqꝫ vult aliquid dicere vel allega-
re pro tali, ⁊c. vt l. hec aũt. §. j. ff. ex quibus cauſis in poſſeſſionem
eatur. Facit l. ſi eo tempore. j. de remiſſione pignor. Et ſi iudex po
terit liquidare negotium, quod inueniat actorem habere iuſti-
tiam, vel non habere pronunciat diffinitiua, ſecundum quod in-
ueniet, alias abſoluet ab obſeruatione iudicij, ſecundum formã l.
14 pperãdum. §. ⁊ ſiquidem. Hec habẽtur in gl. magna. ¶ † Quero,
an iſte dilatiões poſſint abbreuiari? Iacobus de Aretio. de hoc
poſuit vnã ſuã diſtinctionem. §. de dilat. l. j. ⁊ ibi eam refert Gu.
quam poſuit idem Iac. in l. ij. ff. de re iud. ⁊ ibi plene dixi. Quan
tum ad propoſitum dico quod gl. dicit verum, quod minui po-
teſt de iure, quia text. in corpore dicit, nõ minus triginta dierum
quod intellige cauſa cognita, vt l. ij. ff. de re iudicat. Ad cauſe
cognitionem puto ſufficere illud, quod dicitur in gl. ſcilicet quod
o conſuetudo[o] hoc obſeruet, quod minuat iſtas dilationes. De-
bet enim obſeruari conſuetudo prout eſt in foro, vt ff. de offic. l.
iij. in fine. Vlterius op. dr̃ hic, quod debet citari per edictum vel
* per preconem, * † an poſſit citari per nuncium vel per literas?
15 Puto quod ſic, quia ceſſat ratio, que ponitur in hac authen. Nun
cius enim, ⁊ litere deſtinantur ad perſonam propriam, vel eius do-
mum. Sed preco hoc clamando dt in platea, vel in alijs publicis
locis, ⁊ ita de facili non venit ad eius notitiam. Et iſtud cõſuetu-
do obſeruat, vt gl. videtur innuere. Ex hoc nota vnum, quod po-
16 teſt hic colligi † differentia[p] inter manifeſtum, ⁊ notorium. que
p tangitur per gl. in l. ciues. §. de appellatio. Nam notorium prop-
ter tranſit illud, quod habeat cauſam manentem, vt edictum pro-
poſitum ſtat ibi, vt omnes tranſeuntes poſſint illud legere, vt in
l. ſed ⁊ ſi pupillus. §. proſcribere. ff. de inſtito. Manifeſtum po-
teſt dici, quod habet cauſam tranſeuntem, licet fiat coram multitudi
ne gentium, vt puta preconium. Et ita colligebat domi. Iacobus
Butr. ex hac authen. Ego autem dicam in l. ciues. vbi glo. magis
17 de hoc. ¶ † Quero, iſta authentica quid immutat de iure anti-
quo? Reſpõdeo, actore abſente reperimus tria iura. Primum ius
Digeſtorum, ſm quod per abſentiã actoris non contrahebatur
eremodicium, nec poterat perueniri ad diffinitiuam ſententiam,
etiam eo abſente poſt litem conteſtatam, vt l. ⁊ poſt edictum. ff.
de iudi.

de iudi. Hoc fuit immutatum per legem, properādum, per quam eo abſente poſt litem conteſtatam contrahitur eremodicium, et poteſt perueniri ad diffinitiuam ſententiam, ſi negotium eo tempore fuerit liquidatum, vt l. properandum. §. ꝛ ſiquidem. ſed per illam legem nihil diſponebatur actore abſente ante litem conteſtatam. Item eo abſente poſt litem conteſtatam, ſi negotium non erat liqdatum, illa lex non permittebat liquidari actore abſente, ideo ſuperuenit illud ius tertium iſtius aut. Secundum, quod actore abſente, ante litem conteſtatam, ſiue poſt, negotio non liquidato, permittitur liquidatio eo abſente, ꝛ contrahitur eremodicium, vt perueniatur ad diffinitiuam ſentētiam, vt hic habetis.

18 Procedo vlterius, ꝛ quero, † nunquid reo abſente ante litē conteſtatam, per iſtam aut. ſit aliquid immutatum? Mart. dicebat quod ſic. Omnes noſtri doctores ꝛ alij doctores, Mod. tenēt contrarium, quod in reo nihil eſt immutatum, q ſicut apparet per l. cōſentaneum. que per iſtam aut. in nullo corrigitur, ſed additur,

19 q̄ illa loquebat̄ in reo abſente, hic in actore abſente. † Quero, quid ſi reus eſt preſens, ꝛ non vult conteſtari litem, an poterit cōpelli? r Gl. dicit quod non, ſed peruenitur ad miſſionem in poſſeſſionem ex primo decreto. Vide iſtam gl. magnam poſt mediū ibi, ꝛ idem dico, ſi reus eſt preſens, ꝛc. Quod not. valde bene, q2 iam feci verecundiam aduocatis multis iuuenibus. Et ideo ſi iudex precipit partibus, quod conteſtentur litem, antequam recedant, ſi reus recedat, poterit contra eum interponere primū decretum, ſine alia citatione, quia eo ipſo apparet quod non deſcendit, velut in glo. ꝛ tex. not. in l. quoties. §. pretor. de noxa. ꝛ l. nemo. ff. de regul. iur. Tene menti perpetuo. Dices tu, quare ſunt neceſſaria tot remedia, nonne ſufficit remedium illius tit. l. ſi quis ius dicē. non obtempe. q2 iudex poteſt mulctare reum? Reſpondeo, fateor quod iudex poteſt hoc facere, vt gl. hic ſubdit, tamen illud remedium non tāgit negotium, de quo agitur. Si enim mille florenos ſolueret ille pro mulcta, tamē actor non haberet ſuum, ideo ſunt prodita iſta alia remedia, vt actor ad ſuum perueniat. Venio ad vltimam partem, dicitur hic in fine, poſt edictorum trium ꝛ anni vnius obſeruationem, ꝛc. Quero, vtrum proponantur noua edicta, ꝛ noue dilationes. In gl. ſunt opin. Odoffr. tenet illam. quod proponantur noua edicta, ꝛ noue dilationes, ꝛ ſic iſto caſu ha-

20 bebit duos annos, ꝛ ſex menſes. † Vltimo quero, dicitur hic, ab inſtantia cadet actor an hoc fiat ipſo iure, vel per ſententiā doct. tenent quod per ſententiā, quia dicit, cadat in futuro non in preterito, vel preſenti. Facit quod not. in l. iubemus. ij. §. ſane. l. economus. de ſacroſan. eccleſi. vbi tangam. Dixi plene. ff. de iur. fiſ. l.

21 imperator. † Quero, vtrum ad hoc vt pronuncietur ipſum perdere actionem, requiratur nouus libellus, ꝛ noua inſtantia. Puto quod non, ſed ex officio iudicis, deſeruiente prime actioni propoſite hoc fiet, argum. l. ediles. §. item ſciendum. de edili. edict. quod not. in l. fin. de rei vend. ꝛ quod not. de trien. ꝛ ſemiſ. §. illud quoque, vnde ſumitur aut. item poſſeſſor. j. qui pot. in pign. habe. et ibi dicam.

ADDITIONES.

a ¶ Qui ſemel. Hec aut. allegatur quod iudex debet iudicare ex veriſimilibus plene per Pet. de Anch. in conſ. cccxviij. quod incipit in cauſa que vertitur. Et de materia huius aut. vide plene in c. prout. de do. ꝛ contu. ꝛ aliqua per Inn. in c. j. circa fin. vt lit. non conteſt. Et ad hanc aut. vide bar. in l. ſi prius. in iij. oppo. tertie partis de oper. no. nunc. Dicā ſtatim. Hanc aut. limita inquantum neceſſitatem imponit, quod fiat proſecutio per actorē ſuper libello porrecto, quia procedit quando actor eſt contumax vt patet in d. l. ſi prius, ꝛ ibi hoc voluit bar. in vj. oppo. tertie partis, ꝛ clarius Imo. Item limita aut. per id quod habetur in c. paſtoralis. de cauſ. poſſeſ. ꝛ propri. ꝛ ibi per Ioan. And. ꝛ Inn. quia fallit in caſu illius ca. quando quis vult per authoritatem iudicis ſuſpendere petitorium primo inchoatum, ꝛ vult tranſire ad poſſeſſorium quod limita ſecundum Imol. in d. l. ſi prius, ꝛ vide bart. in l. ij. ff. de preto. ſtipul. ꝛ ibi vide Imo. Spec. in tit. de petitorio ꝛ poſſeſſorio. §. j. ver. poteſt etiam agi petitorio, ꝛ bald. in l. ij. ꝫ. de fal. cauſ. ꝛ barto. ꝛ Imo. in l. ſi quis ſtipulatus. in princi. de verb. obl. ꝛ vnum not. ad intellectum huius aut. quod quando datur reo terminus ad deliberandum, qualiter debet comparere, vide omnino bar. in l. j. in princ. ff. de edend.

b P. PAV. P. ¶ Reo ſuccurrat. Vide que ſcripſi in l. nō ignorat. j. de fruc. ꝛ lit. expen. Item aliquas limitationes ad iſtam aut. vide per Alex. in l. ſi prius. ff. de oper. noui nunc. ꝛ in l. edita. C. de edend. Feli. in c. ij. de libel. oblat. Item an diſpoſitio huius aut. procedat de iure cano. vide Ro. conſ. ccccx. incip. aut. qui ſemel. ꝛ inquātum dr̄ in iſta aut. Limita, ꝛ declara, vt p Aret. conſ. cx. Item ad declarationē huius aut. inquātum vult quod vno porrecto libello debeat in eo pſeuerari, nō aūt in alijs dari. vide Paul. conſ. xvij. Itez an excōmunicatus poſſit practicare diſpoſitionē huius aut. vide Feli. in c. cum inter priorē. extra de excep. Itē nō pcedit iſta reg. qn̄ reus eſſet conuentus. vide Alex. in l. quis. ff. de edend. vide, ꝛ limita reg. huius aut. per Feli. in c. ij. de lib. oblat.

c ¶ Contumacem. Adde bar. ꝛ bald. in d. l. properādum. §. j. ꝛ hic Adde bar. no. in l. ij. j. de ſent. ex breui. re. ꝛ in d. l. ſi finita. §. Julia. aut. ꝛ tex. ꝛ ibi bar. in auth. ei qui cum. aut. item ſi appellationem. de temporibus appellat. ꝛ bar. in l. j. in fi. ꝫ. eo.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Ad diffinitiuam. Fallit in cauſis fiſcalibus, vt eſt tex. ꝛ ibi no. Bar. in l. ij. §. ſenatus. ff. de iur. fiſ. ſequitur Alex. in l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infect.

d ¶ Expenſis. Adde bar. in l. cōtumacia. ff. de re iudicata. ꝛ quod ibi dixi.

e ¶ Expenſas reficere. Adde quod idem bart. in l. ſancimus. ꝫ. de iu. ꝛ in l. contumacia. ff. de re iudi. in l. j. §. is videtur. ff. ſi quis ius dicē. non obtemp. ꝛ in l. qui ante calēdas. ff. de verb. oblig. ꝛ Spec. in tit. de cita. §. viſo. verſ. quid ſi tres. ꝛ Angel. in l. ij. C. de annali exceptione. ꝛ d. Ant. poſt Inn. in c. ſi litibus. de dol. ꝛ contumacia. ꝛ vide Imo. in l. ſi finita. §. ſi plures. ff. de damno infect. ꝛ in l. qui ante calendas. ff. de verb. oblig. Adde limitandum per bar. ꝛ per Ang. in l. debitores. C. de pign. quem etiam ſequitur Imol. in cap. ij. extra de accuſ. in fine.

f ¶ Emendare libellum. Vide de emendatione libelli in dicta l. edita latius.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ §. Si detracta. Quid autem ſi vult mutare modum agendi de ordinario in ſummariū, vide per Roma. conſi. cxxxiij. in fi.

g ¶ Differre. Spec. in tit. de peti. ꝛ poſ. §. j. ver. poteſt etiam agi petitorio. ꝛ bal. in l. ij. ꝫ. de fal. cauſ. dicunt quod iſta aut. procedit in contumace in non proſequendo, ꝛ vide que dixi ſupra.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Opp. Secundo. Requiritur ergo ꝙ libellus ſit porrect⁹, nec citatio ſufficeret. ꝛ iſtud et aſſentit Bar. in l. queſitum. ff. ad turp. ꝛ in ſpecie ita intelligit ꝛ limitat hāc aut. Are. in c. lꝫ de ac. aliā limitationem vide per Pau. de Ca. conſ. vij.

h ¶ Edita. Qui poſſunt citari per edicta vide gl. ꝛ bar. in l. pleriqꝫ. cum ſeq. ff. de in ius voc. ꝛ an realiter citari poſſit vide bart. in l. ij. ff. de iuriſd. omn. iudi. ꝛ bart. in d. l. pleriqꝫ. Adde quod habes in l. contumacia. ff. de re iudi.

i ¶ Dicitur hic. Vtrum aut. corrigat, vt reo dentur dilationes triginta dierum. vide bar. in l. conſentaneum. ꝛ quod no. bar. in l. inter accuſatorem. de publi. iudi. ꝛ gl. in l. ad peremptorium. ꝛ vide Salic. in l. properandum. §. ſin autem reus. in prin. ꝛ ibi Cyn. in j. queſtio.

k ¶ Diffinitiuam. Lite nō cōteſtata peruenitur ad diffinitiuā cōtra actorem, nō contra reum. Adde gl. in l. qui abſente. ꝛ ibi doct. ꝫ. de pcu. dixi poſt Bar. in rub. ꝫ. de in ius vocā. ꝛ aſſignat Bar. in l. naturaliter. §. nihil cōmune. multas rationes, de acq. poſ. ꝛ vide Bar. ꝫ. de lit. conteſt.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Preconē. De iſta citatione p preconem vel per ſonū cāpane, vide bar. ꝛ Alex. in l. ij. de decurio. li. x. j. Feli. in c. quoniam frequenter. §. porro. vt lit. non conteſt.

l ¶ Reſcriptum preſentare. Et hec preſentatio reſcripti, hꝫ vim pductionis libelli, ſm Inn. in c. dudum. ꝛ tex. hic, ꝛ ꝫ. de dilationib. l. ij. ꝛ adde inquantū bar. dicit in copia reſcripti, q2 Inno. in c. qm̄ contra. de probationibus. dixit ꝙ delegatio pōt probari per ſigillum delegantis. Et de eo ꝙ dixit hic bar. adde omnino ipſuꝫ in l. ij. ꝫ. ſi quis in ius vocatus nō ierit. Adde ꝙ Pau. de Caſt. dicit audiuiſſe ſemel dominum Paulum fratrem domi. Bal. allegare iſtum tex. quod ex quo iudex in citatorio appoſuit copiam reſcripti, non eſt amplius clauſus terminus parti ad dicendum contra.

m ¶ Libello. Quid ſi reus fuit cōtumax in tota cauſa, an poſtea in ſentētia debeat citari? Dic quod ſic, ſm Inn. in c. cum olim. in fi. de teſt. not. gl. in c. ij. de dolo ꝛ contu. lib. vj. ꝛ videtur gl. etiam in aut. iubemus. in verbo, expectetur. ꝫ. de iud. Et vide pulchre Innoc. in c. ad petitionē. de accu. Si quis autem a principio cauſe ſit citatus ad totū proceſſum, ꝛ poſtea feratur interlocutoria, q̄ alias requirit citationem, iſto caſu nō debet citari, ſm Inn. in c. conſuluit. de offic. dele. Et predictis adde gl. no. in l. fi. de in integ. reſt. ꝛ ꝙ no. Bar. in l. iij. ff. de app. reci. ꝛ per dictum Inn. in c. conſuluit. ꝛ hoc ſequitur Bar. hic ꝛ in l. ſtatuliber. §. ſtichus. de ſtatuli. ꝛ per bar. in extrauag. ad reprimendū. in verbo dicto crimine. ꝛ hic adde Bar. in l. nō ignorat. de fruc. ꝛ lit. expen. ꝛ in l. certa ratione. ꝛ per bal. j. quando prouo. non eſt neceſ.

n Promiſiſſet. Nota ſingularē tex. in quo fertur ſnīa abſolutoria, aſqꝫ citatione. ꝛ ſequitur do. Ant. in c. cām que. de dolo ꝛ contu.

o ¶ Cōſuetudo. De cōſuetudine dilationes expecratorie diminuūtur, adde bal. ꝛ Ang. in l. vt pfectius. de anna. excep. ꝛ hic latius.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Is loquit̄. Iſtud ſingulariter ampliat Pan. ex mente Io. and. in c. pe. de cau. poſ. ꝛ propriet. vt pcedat nedum ſuper intentione actoris vt ab illa reus poſſit abſolui ſed ſuper reconuentione vt in illa poſſit condemnari.

p ¶ Colligi differentia. Pro declaratione huius artic. vide hic bal.oīno in ỽbo,adde dt Butr.⁊c.differētiā iter notoriū ⁊ manifeſtū,quam etiā ponit in l.ſi vero.§.primo.ff.qui ſatiſdat.cogant.

q ¶ Immutatum. Per authentic.nihil inducitur in reo,nec corrigitur.l. conſentaneum. Uide que dixi poſt Salic. in l.properandum.§.j.ad fi.ſ.de iudicijs.

r ¶ Poterit compelli. An quis poſſit compelli litem conteſtari? ⁊ adde quod dixi poſt bar.in l.j.ſ.de lit.cōteſt.bar.in d.§.Julianus. ⁊ no.Cy.in l.j.⁊ ibi bar.ſ.de lit.conteſt. Tenet ergo iſta ſingularis glo.que non eſt alibi, quod non poteſt quis compelli preciſe ad conteſtandum litē.ſed ratione contumacie poſſit aliquis mulctari.Et per hoc videtur quod errant iudices,qui mandant partibus quod non diſcedant de palatio ante,quam lis cōteſtetur. Et hoc etiam videtur fuiſſe de mente bar. Sed contra hoc facit, quia iudicium redditur in inuitum.Reſponde vt per Imo.in dicto §.Julianus.⁊ in c.fi.in fi.de litis conteſt.Et vide bal.hic,ad fi.⁊ dominum Jo.And.in c.exceptio.de reg.iuris.in mercuria. et bal.in c.ſi vaſallus.ſi de feu.defun.fuer.controu. dicit,vaſſallum preciſe cōpelli ad conteſtationem litis.Et vide aliquid per Moder.poſt bal.in cap.preterea.de offi.deleg. Adde quod Paul. de Ca.in conſ.ccxij.incipien.in Chriſti nomine Amen.In cauſa, que vertitur in curia domini Poteſtatis.videlicet quod quis poſſit preciſe compelli,adde text.in l.j.§.quid ergo de ven.inſpic. Adde quod conſul.Pau.de Ca.in limita.ccxiij.⁊ do.Alexan. ſe alieno vellere induit,dū addit tex.in l.j.de ven.inſpic.quia in dicto cōſi. Pau.de Ca.dicit Bart.dixiſſe contra caſum illius §. quid ergo. Opi.tamen Bar.tenet Jo.And.in addi.Spec.tit. de lit.conteſt, §.j.ver.⁊ not.in addi.incip.an iudex preciſe.

LEX IX.

1 ☞ Poſt tres denunciationes, que habent vim peremptorij, an debeat etiam ſequi peremptorium.

2 Si reus in vna denunciatione dixit, nolo venire,non citabitur vlterius ad ſententiam.

3 Quod de hoc credatur relationi nuncij.

a
1 **Tres denuntiationes.** [a] † Tres denun-
b ciationes habēt vim perēptorij,[b] * h.d.Op.⁊ videtur
* quod poſt tres denūciationes dʒ ſequi perēptoriū,
vt lege ad perēptoriū,cū l.ſequti.ff.de iudi.Gl.ibi dt,quod iudex
pōt hoc facere,nō tñ hʒ hoc neceſſe,Sʒ iſtud cōiter obſeruatur,⁊
tñ ad teneatis. Alij dicūt quod hic loquit̃ qñ citat⁹ fuit inuētus.
Si autē nō eſſet inuētus,tūc dʒ vltimū perēptoriū ꝓponi,vt lege
2 ꝯtra,quod diuinare eſt. ¶ † Quero,quid ſi reus inuētus dixit,no
c lo venire.[c] Rñ.nō citabit vlteri⁹,vt l.Fulcini⁹.§.fi.quib⁹ ex cauſ.
in poſſ.ea. Ita tenet hic gl.⁊ ſ.l.proxima.⁊ l.fi.de in integr.reſtit.
3 † Et puto,quod de hoc credatur [d] relationi nuncij.* Cōtra hoc
d tamen facit ſ.de iud.l.iudices.⁊ aut.iubemus.Gl.non ſoluit. ſed
dic quod ibi citatus non dixit ſe nolle venire,⁊c.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Tres. Dum dicitur hic quod poteſt fieri vna pro omnibus,vide Feli.in c.conſuluit.de offi.deleg.

b ¶ Peremptorij. Ad materiā huius legis,videlicet,que habeāt vim peremptorij,vide bar.⁊ doct.⁊ que ibi dixi in l.ſi finita.§.Julianus.de damno infec.Quibus adde quod no.Inn.ſingulariter in cap.ad petitionem.de accuſa.quod vbicunqʒ aliquis fuit citatus perſonaliter.ſiue reſpondit,non veniam,ſiue nihil reſpondit, illa dicitur citatio peremptoria.quod dictum videntur ſequi domini de Rota,⁊ Franc.de Rampon.hic,qui dicit ſe ita cōſuluiſſe.Sʒ iſtud dictū cōiter ſolet reprobari in eo,qui nihil reſpondit, per iſtum tex.⁊ in l.contumacia.§.j.de re iudica. ⁊ cap.conſuluit. de offi.delega.⁊ patet ex nota.per bar.in dicto §.Julianus.⁊ per Joan.And.in addi.Spe.in tit.de contu.§.j.ſuper verſ.⁊ not. In eo vero,qui dicit nuncio,ſe nolle venire, communiter tenetur dictum Inno.quod ille amplius non eſt citandus pro illo actu,qui non habet vim peremptorij.Et cum Inno.tenet gl.xxxiij.qō. iij. de illicita.⁊ l.ex conſenſu.§.fi.ff.de appella.⁊ l.fi.ff.de reſtitu.in integ.⁊ gl.Poſt hoc reperio domi.Joan.in dicto §.Julianus.dicētem quod pro dicto Inno.in prima parte facit argu. in l.continuus.§.cum ita.ff.de verb.obliga.videlicet quod inuentus perſonaliter,non debeat amplius citari. Et hoc ibi refert tenuiſſe recolende memorie Franc.de Rampon. ſed dicit quod communiter tenetur cōtra.⁊ bene,ſecundum eum,quando citatus nihil dixit,vel dixit ſe venturum,vt patet per gl.⁊ doct.in l.fi.Et eſt ratio,ſecundum eum,qꝛ in dubio non debemus preſumere in deteriorem partem,ſed in benigniorem.Cum ergo poſſit eſſe,quod ille non venit,qꝛ etiā ſciebat ſe vlterius debere recitari ,⁊ ſic vlterius habere aliā citationē,nō dʒ dici quod dicatur feciſſe eo animo,qꝛ nullo mō velit cōparere,imo qꝛ potius ſciebat ius ſuū ſaluum vbique durare,arg.l.ſicut.§.non autem.⁊ l.ſi debitor.§.j.qui pot.in pigno.habe.⁊ per cōſequens cū alia coniectura poſſit capi,non debet capi coniectura contumacie,argu.l.ſi cum aurum.⁊ ibi no.de ſolu.Et ita circa hoc tranſit dominus Joannes,⁊ vide ad ſupra dicta.Moder.in l.ex cōſenſu.§.fi.de appellatio. Adde et differentiam eſſe inter citationem hominis,⁊ legis. Primo, quia nunqꝫ citatio hominis arctat citatum ad diffinitiuam audiēdam niſi ſpecialiter de ea ſententia in citatione fiat mentio , in c.conſuluit.de offi.deleg.de iudi.l.ad peremptorium.⁊ ibi bar. eſt text. in clementina ſepe in verbo,ad id §.fi.de verbor.ſignificatio.⁊ ibi no.⁊ ideo citatio ad audiendum iudicis voluntatem,⁊c.cū verbo peremptorio,non valet ad hoc vt ferri poſſit diffinitiua , ⁊ hoc et tenent domini de Rota in concluſione xxxiij. Sed citatio legis peremptorie non ſufficit ad omnia acta vſque ad diffinitiuā incluſiue. Probatur in cap.ſepe.de appellatio.⁊ ibi per domi.Ant. in c.j.de elec.in vj.iuncto eo quod ibi no.per Joan.Andr. in nouella.in verbo,procedat,⁊ in cap.cordi.de appel.in c.in ſexto,iuncto eo quod ibi habetur per Inno.in fin.apparatus.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Peremptorij. Iſtud peremptorij nunquam eſt neceſſarium vbi quis citatur ad actuʒ extraiudicialem vt per Panor.in c.cum nobis.de elect.

¶ Item ſecundo differt citatio hominis ⁊ legis, quia prima vel ſcđa citatio iudicis,cum hac cōminatione, quod ſi non cōparuerit , procedetur quantum de iure poterit non habet vim peremptorie citationis,ita quod ſufficiat ad miſſionem in poſſeſſionem ex primo decreto.in d.§.Julianus.⁊ Speculator in §.viſo.verſic. queritur an clauſula de citatione.Sed citatio iuris cum tali comminatione hʒ vim perēptorij,lʒ in citatione nō dicatur, ⁊ peremptorie,vel equipollens,vt probatur in dicto capit.cordi. iūcto eo quod no.per Innocentium in fine, in capitulo primo. de electio. in ſexto. Sed hoc non videtur,qꝛ mitius agitur cum lege, quam cum homine.lege,Celſus.de arbitris,Sed hoc dico,qꝛ citatio legis fit ſolum in certis caſibus ſpecialibus ex magna cauſa,⁊ cum magna deliberatione.quod no.facit quod dicit Ang.⁊ doctor. in l.ex cōſenſu.§.cum qui.ff.de appellationibus.Et an quodlibet tēpus ſtatutum a iure,habeat vim peremptorij,vide in dicto capitulo ſepe. ⁊ in dicto capitulo accedens, vt lite non conteſtat. vbi dr̃ quod ſic,⁊ bartolus no.in authentic.iubemus.ſupra de iudic. Facit quod dicit in l.magnam.de contrahenda ⁊ cōmittenda ſtipulatione.Et hoc no.gl.in Clementina prima.de dolo ⁊ cōtumacia.⁊ vnum dixit Joannes Andreas,in nouella.in dicto capitulo,de cetero.de re iudicat. quod citatio generalis nominatorum, non nominatorū,⁊c. Sequitur baldus in capitulo primo. de milit.vaſal.qui contu.eſt quod not. Item ad predicta vide dominum Antonium in capitulo.quoniam frequenter.§.quia vero. vt lite non cōteſtata.Et dum allegaui ſupra,in Clementina,ſepe.in verbo,ad id. Adde quod ideʒ voluit Ludouicus in ſuis no. cccxxvj. Allegat pro hoc l.aut qui aliter.§.ſi quis.quod vi aut clam.⁊ dictam deciſionem Rote preallegatam.cclv.⁊ facit text.in capitu. cum olim. de teſtibus. in verbo,ad audiendam ſententiam:⁊ et in capi.ij.de dolo ⁊ contumacia.libro primo. ⁊ dominus Antonius in cap.ſepe.de appellat.⁊ dominus Dominicus in c. cum contumacia.de hereti.in vj.

ADDE Quod citatus,qui dixit ſe nolle venire,nō eſt amplius citandus. Oldr.conſ.lxj.incip.hic de duobus.

c ¶ Dixit nolo venire. Uide quod ſcripſi circa hunc articulum in eo.⁊ in l.conſentaneum.

d ¶ Credatur relationi nuncij. Not.quod creditur relationi nuncij.probatur in l.j.§.cura carnis.ſ.de offi.prefec.vrb.

ADDE An credatur relationi nuncij. Rom.conſi.ccc[illegible] Pau.de Ca.conſi.cclxxv.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Uide per But.Imo.Panor.[illegible] in c.cum parati.de appel.

LEX X.

1 ☞ Sententia lata contra eum , quem iudex ſciebat abeſſe cauſa neceſſaria,eſt ipſo iure nulla.

a
1 **Cum non.** [a] † Sententia lata contra abſentem ex cauſa probabili,⁊ neceſſaria,non debet ei nocere.h.d. ¶ Op.⁊ videtur quod ibi noceat ipſo iure,ſed reſtituatur,vt l.finali ff.de in integrum reſtitutio. Sed
2 Gl.fatetur contrarium.† Tu dic,ſi iudex ignorauit abſentiam neceſſariam verum dicit gl.Sed ſi iudex ſciebat abſentiam neceſſariam ſententia eſſet ipſo iure nulla,ſicut dicimus de ſententia lata contra infirmum,vt no.gl.ſ.eo.l.eaque.⁊ l.queſitum.ff.de re iudicata.Et
b ideo eſt conſilium,[b] vt vadat ad iudicē aliquis,⁊ ei notificet [illegible] iuſtam cauſam abſentie,quam iudex debet audire,⁊ ſententiam retardare,vt l.penult.§.ad crimen.ff.de publi.iudi. ⁊ ille eſt excuſatus.De quo facit mentionem gl.in l.ſeruum quoqʒ.§.publice.ff. de procurat.⁊c.

ADDITIONES.

a ¶ Cum non. Uide que dixi in l.⁊ qui data opa.ff. ex quibus cauſ. maio.

maio. Nā dico quod id, quod dicitur, ibi ⁊ in l. vniuerſi. C. de leg. lib. xj. ſecundum vnam lecturā videlicet quod abſens cauſa Reipublice ex affectata cauſa, non gaudet priuilegio conceſſo ambaſiatoribus, ⁊ aliis abſentibus, tamen ſcio, quod ille qui abeſt cauſa Reipublice in officiis per viam valoris, preſumitur affectaſſe cauſam abſentie Text. jeſt ſingularis in l. ſpadonem. §. fi. ff. de excuſ. tut. Idem tenuit Bar. in l. fi. de in integrum reſti. ⁊ Bal. hic in fi. ⁊ do. Ant. in c. querelam. extra de proc.

b ¶ Conſilium. Vide Bar. in l. queſitum. ff. de re iudi. ⁊ in extrauagan. ad reprimendam. in ver. neglexerit. ⁊ vide Imo. in l. inter accuſatorem. in fi. de publi. iud. ⁊ vide Bar. ⁊ Ang. in l. ij. ff. ſi quis cautioni. ⁊ vide d. Ant. in c. querelam. de proc.

LEX. XI.

Cum preſentibus. Hec lex dicit idem, quod l. ab eo. ſ. eod.
1 † Non poteſt venire contra ſententiam qui de pronunciato legitimo tempore non conqueritur. h. d. Examinaui hanc legem, ⁊ dixi ſ. eo. l. ab eo. ergo, ⁊c.

De ſenten. ex breui. reci. Rubr. XLIIII.

¶ Continua vt in gloſſa.

LEX I.

1 Non ſufficit ſententiam edi in ſcriptis, ſed debet recitari in ſcriptis.
2 Sententia nulla non impedit quin ſententietur.
3 Sentenia lata a iudice non ſedente, ⁊ in qua non dicitur, ſedente, non valet.
4 Iudex timens partes, ⁊ qui non habet locū maiorum deputatū ⁊ ab initio certum locum non determinauit, nec ei determinatur, poteſt ſedendo pro tribunali ſuper curru vel equo pronunciare.
5 Iudex ſi propter aliquam infirmitatem ſedere non poteſt, ſedeat prout poteſt, ⁊ pronunciet.

a b 1 Arbitri. [a] Sentētia debet ſcribi, ⁊ in ſcriptis [b] recitari, ⁊ per iudicē proferri, niſi ſit de maioribus, qui poterit proferre per aliū, ſi aliter fiat ſententia eſt ipſo iure nulla. h. d. totus ti. † No. quod non ſufficit ſententiam edi in ſcriptis, ſed debet recitari in ſcriptis. No. ſecundo [c] quod † ſententia nulla non impedit quin ſententietur. Vide plene in l. ſi vt proponis. ⁊ l. preſes. ſ. ti. j. Modo aduerte hic pro declaratione tex. hic dicitur, arbitri. quero de quo iudice loquatur. Gl. dat tres reſponſiones. Vna quod dicit arbitri. i. iudicis ordinarij. Simile i l. quiſquis. ſ. de poſtu. Et ſecundum hanc vides caſum quod quando ſententia iudicis ordinarij eſt nulla poteſt adiri ſuperior, vt iterū pronuntietur, ⁊ vide gl. dixi in l. ſi vt proponis. ſ. ti. j. ⁊ ibi plene. Secundo poteſt intelligi de iudice delegato, tunc hec l. procedit ſine ſcrupulo, vt d. l. ſi vt proponis. ſ. ti. j. Tertia poteſt intelligi de arbitro cōpromiſſario*, ⁊ ſcd̄m hoc fruſtra dicit omnia prouocationis mora, quia ēt ſi teneret ſententia, non poſſet appellari ab arbitro, vt ſ. de arbi. l. ij. Opp. de l. quiſquis. in fi. ſ. de poſtu. ⁊ in auth. vt ab illuſtr. ⁊ qui
3 ſuper eam ſunt dignit. §. j. † vbi requirit quod iudex debet ſedere, alias non valet. Sol. Dicit gl. quod hec l. ſuppletur per illas, quia iudex debet ſedere. Alij dicunt, quod iudex debet ſedere in cognoſcendo, non in pronunciando. Et in hanc opi. vr̄ inclinare Pet. cōmuniter tenetur contrarium, ſcilicet, quod debeat ſedere etiam in pronunciando. Nam quieſcendo, ⁊ ſedendo, homo fit prudēs, ⁊c. Item, quia hoc pertinet ad iudicis honorem, vt l. quiſquis. ſ. de poſtu. ⁊ ſ. vbi ſena. vel cla. l. fi. ⁊ ideo ſis cautus, quādo profertur ſentētia quod facias ſcribi, iudice pro tribunali. ſedente. Si enim non dicit, ſedente, non valet, vt l. a procedente. ſ. de dila. ⁊ hac. glo.
4 quod tene menti. † Quero, quid ſi iudex timens partes aſcendit curd rum, vel equū, [d] ⁊ ibi ſedens pro tribunali pronuntiat, an valeat? Gl. dicit quod ſic, ſuper verbo, recitauit, ⁊ illud dictum intelligo verum in iudice, qui non habet locum maiorum deputatum, quez debet tenere, alias illum debet ſeruare, vt l. pe. de iuſti. ⁊ iure. Itez intelligo in iudice, qui ab initio certum locum non determinauit ad hoc, nec ei determinatur, nam alias deberet illum ſeruare, vt l.
5 ſi vt proponis. la ij. ſ. ti. j. † Quero, quid ſi iudex propter aliquam infirmitatem non poteſt ſedere. Reſpō, ſedeat prout poteſt. Ita no. Io. And. in c. ſi. de re iudi. lib. vj.

ADDITIONES.

P. PAV. P. ¶ Arbitri. No. tamē quod oportet notariū. in preſentia iudicis tāquam miniſtrū ſuū legere ſententiā, ⁊ dicere lecta fuit per iudicem. arg. l. ſi proc. preſentis. de ver. obli. ⁊ ita obſeruat conſuetudo ſecundum Bal. ⁊ adde quod iſtud etiam procedit in ſententia principis gl. in auth. ne in medio, ⁊ in ca. iuſſio. non fieri. in ver. declarationem. Itez aduerte quod ſuper incidenti poteſt ferri ſententia per alium puta notarium. vide Alex. ⁊ Moder. in l. hac cōſultiſſima. ſ. qui teſta. facere poſ. Io. de Dama. conſ. xliij. Item in eo quod dixi ſ. de principe, videtur in contrariū gl. ⁊ ibi Panor. in c. cuz nos. extra de his que fiunt a prela. ſine conſenſu cap. Itē quod iſta reg. non procedet de iure cano. in cauſa matrimōnij, vide Bar. in tra. differ. inter ius ciui. ⁊ cano. Item quod hec ſolennitas de conſenſu partium poteſt remitti, dicit Bal. in l. quoties. C. de priui. ſcho. lib. xj. vide etiam in materia Ang. conſ. cclxxxiij. vbi ponit de eo qui dixit pronuncio prout in conſilio continetur. an valeat, ſequitur Iaſ. in l. nec quicquā. §. vbi decretum. in prin. ff. de offi. proconſul. ⁊ ibi in precedenti ponit late de ſententia interlocutoria an debeat proferri in ſcriptis. de quo vide ad Bar. in l. ij. ſ. eo. ti. vbi ponit etiā aliqua in materia diffinitionis, quod debeat proferri in ſcriptis niſi aliter conſentiant partes, quod autez ſententia ⁊ laudum arbitrato. proferri poſſit ſine ſcriptis, ſecus tamen in ſententia arbitri vide Iaſ. in l. morte. in ij. no. C. de tranſ. an de iure ſententia poſſit legi per alium, dummodo iudex dicat ita pronuncio, vide Fel. in c. ſuper queſtionum. in princ. de offic. deleg. an aūt ſententia poſſit proferri in ſermone vulgari an vero in latino, vide Io. de Imo. in l. j. §. fi. ad finem. ff de ver. oblig. Item quod ſi notarius legat ſententiam ⁊ iudex ſoluz dicat, ita pronunciamus an valeat, vide Barb. late in conſ. xlviij. in ij. dubio.

b ¶ In ſcriptis. Et fallit hec lex in ſententia lata ſuper re matrimoniali in qua non requiritur ſcriptura ſed ſufficiunt teſtes, ſecundum Inn. in c. Albericus. de teſti. Idem in ſententia ſuper incidēti, vel emergenti ſecundum Bal. in l. ſi defendere. de autho. tu. Et de primo vide Abb. in c. dilectus. Sed an conſenſu partium poſſit ferri ſententia ſine ſcriptura. Bar. quod ſic poſt gl. in l. quot. de priuile. ſchola. li. xj. Et adde auth. generaliter. in fi. de epiſc. ⁊ cler. ⁊ quod ibi Bal. ⁊ vide aliquos caſus per Abb. in c. j. de libe. obla. in quibus non debet ſententia in ſcriptis recitari, ⁊ intelligit dū dicit, quod ſententia debet in ſcriptis recitari, non tamen requiritur quod illa ſcriptura ſit publica. Et ita dicit Io. And. vt refert ⁊ ſequitur Abba. ibi vide c. Albericus. de teſt. Et ſi ſit ſententia principis, debet in ſcriptis recitari. Tex. eſt ⁊ ibi gl. in auth. ne in medio litis.

c ¶ No. ſecundo, quid in ſententia lata ſuper notario, vide Ioan. And. in c. ex parte. de verb. ſign. ⁊ do. Ant. in c. pe. de cohab. cle. ⁊ mulie. ⁊ Bal. etiam in l. preſbyteri. de epiſ. ⁊ cler.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Compromiſſario. Secus in arbitratore ſecundum bald. in l. fina. C. de contrahend. empt. Vnum not. quod quando iudex habet conſilium ſapientis ſecundum quod vult iudicare non ſufficit dicere, pronuntio prout in hoc conſilio, niſi legat conſilium, vel ponat illa verba in ſcriptis ⁊ lega. ita ang. conſ. ccxlij. ſequitur alex. in l. j. circa fi. ſ. ſi aduerſ. libert.

d ¶ Vel equum. an iudex, poſſit ſuper equo ſedere pro tribunali, ⁊ ſimilibus. Et his adde omnino que dixi poſt bart. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. in xvj. q. de ope. no. nun. ſed quid ſi non ſedet ſuper tribunali, ſed itinerat, vide ſpec. in tit. de fer. ad fi. Et not. in fi. de re. iud. lib. vj. adde ſpe. in tit. de ſenten. prola. §. iuxta. verſ. hec ſunt in argu. vbi dicit Ianue fuiſſe ſententiatum ſuper equo. Et determinare videtur quod ſedere debeat iudex. ⁊ idem Io. and. ibi in addi. ſed ſtans ſuper equo dicitur baiulari.

LEX II.

1 Non debet quis eſſe ſubitus in reſpondendo, pronuntiando, vel dicendo.
An iudex poſſit ſententiam emendare, aut interpretari: ibidez, ⁊ numero 4.
2 Maiores iudices poſſunt per alios ſententias recitare.
3 Sententia, in qua libelli tenor non inſeritur, non vitiatur.
5 Interlocutoria etiam ſine ſcriptis valet.
6 Si interlocutoria requirit cauſe cognitionem, debet fieri iudice pro tribunali ſedente.

a Hac lege. [a] Summaui eam tibi in precedēti. l. Et primo ponit, qualiter ſententia debet proferri. ſecundo ea lata prohibet eam corrigi. Tertio a predicto dicto excipit maiores iudices. ſecunda ibi, ſed nec. Ter-
1 tia ibi exceptis. † No. quod quis non debet eſſe ſubitus in reſpondendo, pronunciando, vel dicendo. No. ſecundo, quod ſententiam
2 latam, ſiue datam, non licet corrigere. Tertio no. † quod maiores iudices poſſunt per alios ſententias recitare.

Opponitur. ad primum, ⁊ videtur quod debeat dari ſententia ſubito, vt l. j. ff. de dā. infe. ſol. Dicit gl. ibi eſt ſpeciale. Tu dic quod nec ſētētia datur ſubito, ſz

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN